

K delavskemu prazniku 1. MAJU

čestitajo

ORGANI UPRAVLJANJA
UPRAVA PODJETJA
DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE
UREDNIŠTVO

ZK PODPIRA PROGRAM STABILIZACIJE

Osnovna organizacija ZK Železarne Štore je imela 6. IV. 1971 prvo letošnjo konferenco, na kateri so obravnavali realizacijo sklepov II. in III. konference osnovne organizacije ter sanacijski program in v zvezi s tem naloge organizacije.

Neposredno po prekinitvi dela v nekaterih metalurških obratih je bila dne 18. avgusta 1970 sklicana konferenca osnovne organizacije ZK, na kateri so analizirali vzroke za prekinitve dela, sprejeli stališča in sklepe, ki so bili nato posredovani v obravnavo delavskemu svetu tovarne, v celoti pa je konferenca obsodila tako sam akt prekinitve dela, kot tudi način, katerega so se poslužili delavci.

Delavskemu svetu je bilo predlagano, naj na zahtevo delavcev razpravlja o:

- vprašanju plačila nadomestila za praznike;
- minimalnih osebnih dohodkov za poln delovni čas;
- toplem obroku ter oskrbi z industrijskim pivom;
- predlagana je bila ponovna proučitev prikazovanja delitve osebnega dohodka, odprava anomalij ter obravnavo trajnega izplačila osebnih dohodkov;
- predlagano je bilo tudi, da se kompleksno proučijo vsi dodatki na osebne dohodke, njihova upravičenost, povezanost s produktivnostjo in organizacijo dela ter vsklajenost z ostalima dvema tovarnoma.

Delavski svet tovarne je zasedal 19. avgusta 1970, o navedenih zaključkih razpravljal ter sprejel naslednje sklepe:

1. Da bi zaščitili zaposlene z ozirom na podražitev življenjskih stroškov, je bil s prvim avgustom 1970 uveljavljen najnižji osebni dohodek 700.— din.

2. Glede dodatkov na osebne dohodke pa je DS sklenil, da se morajo vskladiti z ostalima železarnama v združenem podjetju. Nočni dodatek je bil povišan od 12,5 na 20 %; dodatek na delovno dobo pa se poviša za 100 %. Zahteve po drugih posebnih dodatkih pa je odklonil kot neupravičene, ker tudi v drugih podjetjih niso v praksi, obenem pa je podčrtal, da že sedaj veljavni dodatki predstavljajo precejšnjo obremenitev (2.400.000 letno).

3. Za zagotovitev pravočasnega informiranja delovnih enot o rezultatih dela, je potrebno obvezno delovne enote seznanjati vsak mesec posebej. Upravi podjetja je predlagano, naj spremeni način obveščanja o gibanju osebnih dohodkov v Informatorju.

Sekretariat osnovne organizacije meni, da sklep ni bil v celoti realiziran, ter da je potrebno ponovno opozoriti na nujnost neposrednega obveščanja zaposlenih.

4. Odgovarjajoče službe v podjetju naj proučijo možnost kulturnejšega in boljšega načina preskrbe s toplim obrokom.

Sekretariat osnovne organizacije smatra, da na tem področju ni bilo storjeno nič bistvenega ter da je nujno opozoriti organe upravljanja, da o tem ponovno razpravljajo.

Tretja konferenca osnovne organizacije ZK Železarne Štore je bila dne 29. oktobra sklicana z

namenom, da prouči idejno politična izhodišča pri formiranju srednjeročnega razvojnega programa Združenega podjetja slovenske železarne. Po obširnih poročilih in razpravi je bila formirana komisija, ki je formulirala sklepe konference, nakar je sekretariat osnovne organizacije določil nosilce nalog posameznih sklepov. Sklepi teh konferenc so bili v celoti objavljeni v novemberski številki Štorskega Železarja.

Sekretariat osnovne organizacije je ves čas od konference naprej analiziral in spreminjal izvajanje sklepov ter po tem vprašanju sklical drugega marca 1971 sejo političnega aktiva, kjer je bilo analizirano izvajanje navedenih sklepov. Ob tem je prišel sekretariat do naslednjih stališč, katere posreduje v presojo konferenci:

(Nadaljevanje na 3. strani)

NAŠ PRAZNIK

Neizprosno hitro se odmika čas, hitro in neizprosno se pomika v atomskem stoletju, komaj beležimo dogodke, komaj jim sledimo. In slediti jim moramo, moramo s časom v korak! Ne smemo si dovoliti zastoja, saj to bi pomenilo zaostajanje in — propadanje. V letu dni, od lanskega maja do letošnjega smo tudi mi doživljali

v našem kolektivu težke ure in dneve, premagovati smo morali izredno težke ovire, vlagati izredne napore, da smo se pretolkli skozi tesni, ki so pretile z zaviranjem našega razvoja, z zastojem in nazadovanjem. Zavedali smo se, da je rešitev iz krize v poglobitvi smoupravnih prizadevanj in družbeno politične aktivnosti v

naši delovni skupnosti, v zavesti, da je treba okrepiti organizacijo poslovanja, jo posodobiti in iskati nosilce naprednega delovanja v združenem strokovnem delu. Borevali smo težko bitko, da bi izplavali iz deficitarnega poslovanja, zavedamo se, da še vedno visi v zraku nevarnost zastoja, če ne bomo izpolnjevali sprejetih zahtev, ki nam jih nalagajo srednjeročni program razvoja, stabilizacijski program in z njima povezane naloge operativnih planov iz meseca v mesec, iz dneva v dan. Nič popuščanja na fronti tehnološkega razvoja in napredka, prilagajanje razmeram, da lahko sledimo razvijajočim se novim tehnološkim procesom, ki jih spremljajo nove socialne spremembe. Stalna budnost in nenehni napori za odstranjevanje zastarelega in vključevanje novega, sodobnega, ustrežnejšega, koristnejšega, kar olajšuje človekove napore, zlasti zamudno in drago fizično delo. Tako se iz leta v leto, iz meseca v mesec prebijamo obogateni z večjimi izkušnjami in programsko pripravljeni, z močno voljo, da se oklenemo vsega, kar zagotavlja boljše in hitrejšo rešitve zamotanih problemov, večjo stabilnost. Zavedati se moramo v celoti, kaj pomenijo nove delitvene pravice za neposredne proizvajalce, kakšne nove dolžnosti nam prinaša izvajanje gospodarske reforme zaradi zahtevnejših meril v gospodarjenju, zavedati se moramo naše vloge v združenem delu, v združenem podjetju. Danes že vse bolj uresničujemo Marxovo misel, da vsak korak, ki odpravlja izkoriščanje posameznika po posamezniku, odpravlja tudi izkoriščanje naroda po narodu. Opravičujemo zaupanje v delovnega človeka, v samoupravljanje in socialistične odnose, kar predstavlja edino lepšo perspektivo človeštva in edino pravo izbiro proti atomskemu uničenju in katastrofi sveta. V takih mislih bomo najprimerneje proslavili PRAZNIK DELA.

DVOJNI JUBILEJ

Te dni je naš glavni direktor tov. Tugomer Voga slavil svoj 50. življenjski jubilej in 10. obletnico odkar je na položaju glavnega direktorja podjetja. Skoraj polovico svoje življenjske poti je posvetil kolektivu Štorskih železarjev.

V železarno je prišel že prvo leto po osvoboditvi. Svoje prvo delovno mesto je imel v konstrukcijskem biroju. Za tem se je začela pot, ki je vodila samo navzgor. Sposobnost mladega strokovnjaka je prihajala vse bolj do veljave in izraza. Železarna je postala njegov drugi dom. V vseh teh letih je imel dovolj priložnosti, da se je do podrobnosti spoznal s tovarno, ljudmi in problemi. Bil je obratovodja mehanične delavnice, šef planskega oddelka, glavni mehanik, vodja investicijske skupine, pomočnik direktorja, tehnični direktor in od leta 1961 glavni direktor podjetja.

Vedno je ob strokovnem delu in nenehnem izpolnjevanju našel dovolj časa za družbeno politično udejstvovanje. Kot predsednik prvega delavskega sveta v železarni je bil eden glavnih ustvarjalcev in utrjevalcev samoupravnega sistema v železarni. Bil je tudi prvi predsednik mladinskega aktiva v železarni. Pozneje velikokrat odbornik mestnega oziroma okrajnega odbora, občinske skupščine ter v vodstvih različnih političnih organizacij. S svojimi konstruktivnimi prispevki ter širokogrudno politično razgledanostjo stalno aktivno sodeluje v celotnem ekonomskem in družbeno-političnem dogajanju železarne in železarstva.

Tudi zadnji dogodki v železarni, izgradnja novih objektov, nedavna združitev slovenskih železarn so povezani z njegovim imenom. Čeprav pot ni bila lahka je uspel v proizvodni usmeritvi podjetja. Naša železarna je prav po njegovi zaslugi dobila v okviru Združenega podjetja svoje pravo mesto in perspektivo. Zaradi svojega izrednega delovnega elana si je pridobil velik ugled in spoštovanje ne samo v kolektivu, temveč tudi na širšem področju.

Ob obeh jubilejih mu zaželimo še mnogo let sreče, zdravja in uspehov z železarskim »Srečno«.

Poslovanje v letu 1970

Leto 1970 smo uspešno zaključili tako v primerjavi s predhodnim letom, kot tudi v primerjavi s planskimi obveznostmi za leto 1970.

Fizični obseg proizvodnje je skoraj enak planiranemu obsegu in je za 4,2 % višji kot leto poprej.

Pregled po enotah:	t	% plana	Indeks 1970 : 1969
Elektroplavž	47.824	103,9	108,6
Jeklarna	37.518	104,2	94,7
Valjarna	32.668	91,2	107,6
Livarna I	16.956	98,6	110,2
Livarna II	4.009	80,2	104,9
Šamotna	5.855	117,1	102,9
Skupaj	144.830	99,8	104,2

Po planu je bila predvidena proizvodnja 145.000 ton s tem, da naj bi nova valjarna pričela z obratovanjem že 1. oktobra in proizvedla 5.000 ton. Začetek obratovanja se je zakasnil do 24. novembra.

Elektroplavž je plan presegel kljub temu, da je imel 289 ur rednih zastojev. Koriščenje kapacitet se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 2,9 %.

Jeklarna ima nižjo proizvodnjo kot v letu 1969, vendar je plan presegla za 4,2 %.

Izmeček se je zmanjšal do minimalnih 1,88 % od bruto vložka. S tem je povečan izplen na 91,5 %.

V valjarni je izpolnitev plana 104,8 %, če ne upoštevamo novega obrata. Povečan je delež specialnih profilov. Obrat je v tem letu osvojil proizvodnjo novih profilov, pomembnih za domače in tuje tržišče.

Livarna I ni dosegla plana zaradi pomanjkanja naročil za kokile in valje. Delno je ta izpad pokrit s povečano proizvodnjo metalurške litine. Skozi vse leto je primanjkovalo kokilne zlomnine, kar je vplivalo na zvišanje lastne cene.

Livarna II ni imela možnosti, da doseže plan. V zadnjem četrtletju je presegla osnovni plan, vendar ni bilo mogoče nadoknaditi nizke proizvodnje prejšnjih mesecev. Manjkala so naročila za večje serije in za kontinuirano vlivanje.

Šamotna izpolnjuje in presega planske obveznosti in ima tudi višjo proizvodnjo kot v preteklem letu. Eksterna naročila so zahtevala kvalitetnejši asortiman, kar je omogočilo boljše koriščenje kapacitet in dokaj ugoden finančni rezultat.

Realizacija proizvodov in storitev je znašala 172.013 tisoč din. Je za 10,5 % nad planom in za 18,6 % višja kot v prejšnjem letu. Od navedenega zneska odpade 95,5 % na eksterne naročnike, ostalih 4,5 % je realizacija finalnih proizvodov za lastno potrošnjo in storitve za investicijsko dejavnost v podjetju. Struktura

eksterne realizacije je: 13,3 % surovo železo, 48,2 % valjani proizvodi, 34,9 % livarski izdelki ter 3,6 % šamotna in storitve.

V teh postavkah je zajet tudi izvoz, ki se je nasproti prejšnjemu letu povečal za 181 %. Zazvema 10,6 % eksterne realizacije in znaša 1.466.038 dolarjev. Reklamacije so se v tem letu znižale. Po vrednosti je priznanih reklamacij za 1.685 tisoč din ali 1 % od realizacije.

Število zaposlenih se je v enem letu povečalo povprečno za 0,4 %, stanje ob koncu leta, t. j. 2.284 delavcev in uslužbencev pa je za 123 zaposlenih višje kot leta 1969. Povprečje 2.200 zaposlenih je nižje od plana in od predvidene zasedbe po pravilniku. Tekom leta smo imeli visoko fluktuacijo, odšlo je 371 zaposlenih, na novo se jih je zaposlilo 523.

Produktivnost dela je v porastu. Količina proizvodnje na efektivno uro je višja za 4,9 %, na zaposlenega za 3,8 %, po vrednosti pa za 3,3 % višja kot v preteklem letu. Vrednost eksterne realizacije na zaposlenega se je povečala za 20,7 %, vendar to ne more biti merilo za produktivnost, ker so vključene spremembe cen za nekatere proizvode.

Osební dohodki so formirani na osnovi dosežene realizacije s 75 % delom, ostali del se nanaša na več ali manj fiksna izplačila kot so: dodatek za staž, draginski dodatek, nadomestila za letni dopust ter na izplačilo gibljivega dela, ki je vezan na doseganje finančnega rezultata podjetja. V letu 1971 smo izplačali za neto osebne dohodke 35.512 tisoč din, kar je za 23,5 % več od leta 1969. Povprečni osebni dohodki na zaposlenega znašajo z vsemi izplačili 1.305,39 din mesečno. To povprečje se poveča za 39,77 din, če dodamo še stroške za topli obrok. Izplačana bruto sredstva za osebne dohodke predstavljajo 30 % od eksterne realizacije.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Struktura v % Vrsta stroškov	Leto 1969	Plan 1970	Izvrš. 1970
Materialni stroški	61,0	60,3	58,5
Amortizacija	5,0	4,5	4,4
Pogodbene obveznosti	2,0	2,3	2,1
Zakonske obveznosti	3,0	4,1	4,1
Osební dohodki	29,0	28,8	30,9
Skupaj	100,0	100,0	100,0

ZK PODPIRA PROGRAM STABILIZACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

1. Podjetje ima izdelan srednjeročni program, ki zajema nadaljevanje rekonstrukcij in investicij po srednjeročnem programu, ki naj bi se finansiral po 47. natečaju. Srednjeročni program je vsklajen znotraj združenega podjetja slovenske železarnice. V njem je nakazan koncept razvoja tako posameznega podjetja, kot združenega podjetja. Ob vsem tem pa ni rešeno vprašanje finansiranja.

Posebno ob zadnjih restriktivnih ukrepih je vprašljivo, če se lahko v celoti zanašamo na pomoč družbe pri izvajanju našega razvojnega koncepta. Ker imamo odprto zelo široko fronto investicij, je nujno, da uprava podjetja s svojimi štabnimi službami ponovno revidira program in nakazuje jasen koncept izgradnje in aktiviranje posameznih objektov ter prioriteto izgradnje, oziroma koriščenje sredstev.

Kar zadeva obstoječe stare kapacitete lahko trdimo, da so maksimalno izkoriščene in je rezerva le še v novih obratih, kar pa zahteva maksimalno angažiranje tehničnega kadra.

2. Skrb za moderno organizacijo in delitev dela je zajeta v organizacijskem projektu in se postopoma že izvaja. Pripomniti pa je, da imamo za izpeljavo najbolj učinkovite organizacije in za uvajanje sodobnih metod dela pomanjkanje kvalitetnega strokovnega kadra.

Sekretariat osnovne organizacije smatra, da je nujno kadrovske okrepiti štabno službo, ki dela na teh vprašanjih, saj le dobra organizacija dela in jasna razmejitev odgovornosti in dolžnosti vodi k dobrim poslovnim rezultatom, ki so osnovni cilj združenega dela.

3. Izdelani so osnovni koncepti prestrukturiranja naše proizvodnje na višjo stopnjo predelave. Vendar se to zaradi splošne nejasnosti v gospodarskem razvoju družbe, kot celote, jasno reflektira tudi na naš razvoj, kar ima za logično posledico nesigurnost v usmeritvi posameznih proizvodnih dejavnosti.

Naloga je dolgoročnejša, kljub temu pa je potrebno osnovne koncepte razčistiti in uzakoniti ter potem vztrajno delati na njihovi realizaciji.

4. Sekretariat osnovne organizacije ugotavlja, da je informiranost članov organov upravljanja, vsaj z osnovnimi informacijami zadovoljiva, vendar smatra, da je širše članstvo delovnega kolektiva premalo informirano. S tem ne mislimo, da ni zadosti formalnih informacij preko glasila Štorski Železar ali Informator, teh obvestil je zadosti, so pa včasih preveč strokovne in nerazumljive povprečnemu delavcu.

Zato smatramo, da je nujno, da se uzakoni obvezno neposredno obveščanje na rednih sestankih z ustnim tolmačenjem organizatorjev dela določenih gibanj in dogajanj znotraj podjetja posameznim delovnim skupam.

5. Skladno s postavljenimi cilji našega razvoja je že v izdelavi plan delovne sile predvsem za kader s strokovno izobrazbo, srednjo, višjo in visoko šolo. V teku so priprave za izdelavo študije o sistematizaciji delovnih mest. Kratkoročni plan pa je izdelan na osnovi sedanjih potreb in podatkov iz pravilnika, oziroma kataloga delovnih mest.

Izdelana je analiza kadra glede na odnose med potrebno in dejansko strukturo. Odstopanja so predvsem v stopnjah šolske izobrazbe glede na zahteve delovnih mest.

Odstopanja nastopajo zaradi pomanjkanja ustreznega kadra, predvsem ekonomske, strojno — tehnične in pravne smeri.

Pri izvajanju in uveljavljanju začrtane kadrovske politike se čisto srečujemo z novimi dostikrat nepremagljivimi težavami, ki so posledica nedoseganja planirane dinamike izgradnje. S tem pa nastajajo težave s preskrbo s kadri, ko se pojavi potreba. V zadnjih dveh letih pa je krepko občutili emigracijo kvalificiranega kadra v države Zahodne Evrope. Za

ublažitev tega stanja, je kadrovske sektor pristopil k sistemu izobraževanja in usposabljanja kadrov v okviru podjetja za določena delovna mesta deficitarnih poklicev.

Funkcionalno izobraževanje zaposlenih se postopno povečuje, močno pa se je povečal tudi interes, ki ga podpiramo za izredno izobraževanje zaposlenih izven podjetja.

6. Ekonomsko poslovni odbor je na predlog glavnega direktorja imenoval komisijo, ki ima nalogo, da izvrši revizijo obstoječega pravilnika o osebnih dohodkih, poleg tega pa da prouči vse oblike posebnih stimulacij. V okviru kadrovskega sektorja pa se bo formirala posebna služba, ki bo imela skrb za stalno spremljanje celotnega sistema nagrajevanja in vodila strokovno delo na izpopolnjevanju sistema nagrajevanja.

7. Glede na pripombe, ki so bile dane na predlog razvojnega programa Združenega podjetja slovenske železarnice v zvezi z družbenim standardom, je bilo k le-temu izdelano dopolnilo tudi za našo tovarno. Osnovni principi so:

Za stanovanjsko izgradnjo je določenih 4 % od OD s tem, da so izključno namenski. Poleg tega je planirano iz tekočih sredstev za stanovanjsko izgradnjo in družbeni standard še 1.000.— din na zaposlenega. Iz teh sredstev, to je 4 % od OD in 40 % od 1.000.— din na zaposlenega bi se financirala izgradnja druge stolpnice na Lipi — zgrajena naj bi bila do konca leta.

Drugi del sredstev je namenjen poravnavi obveznosti iz prejšnjih let. Del sredstev bi bil namenjen individualni izgradnji.

Takšna naj bi bila tudi dinamika koriščenja tako zbranih sredstev tudi v prihodnjih petih letih.

Prav tako je v planu za letošnje leto, kakor tudi v srednjeročnem programu nakazan program za družbeno prehrano, rekreacijo in oddih. Del zbranih sredstev po omenjenem ključu, bi se letos porabil za adaptacijo jedilnice v Štorah I., modernizacijo kuhinje in ureditev jedilnice v valjarni II., ostanek sredstev pa bi bil porabljen za rekreacijo in oddih.

8. V preteklem letu so bile za uspešnejše uveljavljanje samoupravljanja opravljene naslednje naloge:

Sprejet je bil Statut in Poslovnik tovarne, ki sta bila pogojena s sprejetjem XV. ustavnega amandmana. Statut je bil v načelu prilagojen zahtevam XV. amandmana. Izkušnje tega kratkega časa kažejo, da se vsi novooizvoljeni organi upravljanja zaveda o teh vsebinskih in organizacijskih spremembah, kar velja od vseh svetov enot, centralnega delavskega sveta, kot posameznih odborov.

Potrebno pa bo brez dvoma samoupravno strukturo in mehanizem izpopolnjevati in poglobljati. Zato bo potrebna skupna politična akcija vseh zavestnih družbeno političnih faktorjev, tako ZK, sindikata in samih organov

(Nadaljevanje na 4. strani)

POSLOVANJE V LETU 1970

(Nadaljevanje z 2. strani)

Poslovni stroški so bili po planu predvideni v višini 157.707 tisoč din. Prekoračili smo jih za 4 % in sicer največ pri vkalkuliranih osebnih dohodkih, ki so za 10 % nad planiranim zneskom. Struktura poslovnih stroškov se

je v primerjavi s preteklim letom nekoliko spremenila, upada delež materialnih stroškov, medtem ko vse ostale postavke naraščajo.

Celotni dohodek in razdelitev dohodka nam daje pozitivni finančni rezultat.

TITOVA ŠTAFETA SKOZI ŠTORE

Mladina železarnice, učenci osnovne šole, mladi športniki in mladi gasilci so tudi letos ponesli pozdrave in najboljše želje predsedniku republike Titu za njegov rojstni dan

	1969	1970	v 000 din Indeks 70 : 69
Celotni dohodek	173.841	176.066	101,3
Porabl. sredstva	113.240	109.463	96,7
Dohodek	60.602	66.604	109,9
Pogodbene obveznosti	3.829	3.558	92,9
Zakonske obveznosti	6.995	6.717	96,0
Realiz. oseb. dokodki	45.483	49.371	108,5
Dohodek za razdelitev	4.295	6.957	162,0
Delitev dohodka:			
V rezervni sklad	1.804	1.500	83,1
V poslovni sklad		1.660	
V sklad skupne porabe	2.491	3.264	131,0
Za družbene službe		533	

Kot je razvidno, je finančni rezultat v primerjavi s preteklim letom ugodnejši, vendar je potrebno omeniti, da smo imeli ob koncu III. četrtletja boljši rezultat kot ob zaključku leta. Zvišane cene za reprodukcijski material v zadnjem četrtletju so v večji meri vplivale na porast poslovnih stroškov, kot se je povečala realizacija z odobrenim zvišanjem cen za naše proizvode.

Skozi vse leto nas je spremljalo pomanjkanje obratnih sredstev. Za izplačilo osebnih dohodkov in poravnavanje nujnih obveznosti smo bili prisiljeni najemati kratkoročne kredite pri Kreditni ban-

ki in Občinskem rezervnem skladu. Narasle so obveznosti do dobaviteljev in s tem tudi zamudne obresti. Od celotne plačane realizacije je bilo čistega priliva na žiro račun samo 33 %, ostalo je poravnano s kompenzacijami in asignacijami. Zaloge so se v tem letu povečale za 24 %, deloma se tu odraža povečanje cen, precej pa so zaloge narasle v zvezi s pripravami za obratovanje nove valjarne. Ocenjujemo, da se stanje likvidnosti tudi v letu 1971 ne bo bistveno izboljšalo, ker je to splošen pojav v vseh panogah gospodarstva.

ZK PODPIRA PROGRAM STABILIZACIJE

(Nadaljevanje s 3. strani)

upravljanja. Tu je predvsem mišljena boljša delitev dela, večje kompetence ter oživitve samoupravnega udejstvovanja delovnih skupin, kot organa neposrednega upravljanja. Najti je treba njih pravo vsebino dela, kar bi pripomoglo k večji aktivnosti vseh neposrednih proizvajalcev in upravljalcev.

9. Razvojna dejavnost ima v srednjeročnem programu ZP izdelan plan, tako za celotno podjetje, kot za posamezne tovarne in je med seboj vsklajen. Pri tem združeno podjetje tesno sodeluje z Metalurškim inštitutom, ki je naša osrednja razvojna institucija.

V zadnjem času se programirajo raziskovalne naloge Metalurškega inštituta v skladu z interesi vseh treh tovarn in so predvsem aplikativnega značaja.

Razvojna dejavnost v železarni pa je usmerjena na vso našo osnovno dejavnost.

V tem letu so najvažnejše naloge na formanju s cementnimi peski v livarni I., na novih valjanih in vlečenih profilih, na konti litini, na osvajanju nodularnih avtomobilskih in motornih elementov, na pocenjevanju vložka za plavž in pripravljalnih študijah za elektro jeklaro.

V srednjeročnem programu je predvideno še več nalog, katerih najvažnejša je večja finalizacija naših proizvodov.

Kot je iz prikazanega razvidno, so osnovne naloge zadane, vendar moramo še vztrajno delati na raz-

mejitvi dela med štabno službo in operativno.

10. V zvezi z zadnjim sklepom je tako na seji političnega aktiva, kot na sejah sekretariata bilo ugotovljeno, da je najmanj narejena. Ker so bili vsi v razpravi enotnega mnenja, da je predhodno potrebno izvesti dokončno organizacijo podjetja, velja še nadalje, da moramo vztrajati na tem, da se le-ta izvrši in zakoniti ter vzporedno izdelajo vsi potrebni akti, ki bodo precizirali delovna področja, odgovornosti in kompetence.

Na poziv sekretarja osnovne organizacije tovariša Lončariča k razpravi, se je prvi oglašil tovariš Potrata in sicer po vprašanju potrebe o delovnih mestih ter o osebni odgovornosti. Odgovoril mu je ing. Barborič, ki je ponovno prečital točko 5 stališč sekretariata ter nato dejal, da je kratkoročni plan kadrov izdelan na osnovi sedanjih potreb, ki so nakazane v pravilniku. Ta pravilnik mogoče ni več v skladu s stopnjo razvoja podjetja, bil pa je sprejet po samoupravni poti in potrjen po vseh organih upravljanja. Analiza kadrov je pokazala odstopanja, predvsem v šolski izobrazbi. S tem v zvezi je dejal, da plan proizvodnje ne gre vzporedno z večanjem mehanizacije dela, večanje fizičnega obsega proizvodnje ne gre vzporedno z večanjem mehanizacije in zahteva več živega dela.

Tovariš Potrata ugotavlja, da poleti, ko so dopusti, ni manjša proizvodnja, čeprav je ca. 20 % članov kolektiva na dopustu, kar

pomeni, da je le preveč delovne sile, saj je tudi število nadur manjše.

Glavni direktor tovariš Tugomer Voga je govoril o urejevanju tega vprašanja s sistematizacije delovnih mest ter o potrebnem deležu živega dela za določen obseg proizvodnje. Po organih samoupravljanja so bili sprejeti ukrepi glede planiranja novih potreb po kadrih ter po zahtevah po

delovni sili, tako, da so te stvari sedaj razmeroma regulirane. Predvsem je zahtevana po tem vprašanju ekonomska upravičenost novih zaposlitev.

Tovariš sekretar je v svojem izvajanju govoril o stališču člana ZK do sklepov konferenc ter ugotovil, da so navedeni sklepi dolgoročnega značaja, ter je potrebno na njihovem izvajanju stalno delovati.

STABILIZACIJSKI PROGRAM

Na konferenci osnovne organizacije ZK je bil podan izvelek iz stabilizacijskega programa:

»Verjetno bi bilo odveč, če bi poskušali definirati pojem stabilizacije, ker se s tem seznanjamo preko javnih komunikacijskih sredstev dan za dnem. Morda bi še najbolj zadeli, če bi rekli, da je to vrsta ukrepov na vseh področjih gospodarstva in negospodarskih dejavnosti, ki naj uravnovesijo pridobivanje in trošenje sredstev, pri tem pa zagotove socialistični družbeni ureditvi primeren standard delovnih ljudi.

Jasno je, dane more biti dovolj samo spoštovanje sistemskih rešitev in splošnih usmerjanj, ampak so za doseg ciljev stabilizacije potrebni povsem konkretizirani programi akcij v samih organizacijah, določena odgovornost za izvedbo s programi predvidenih akcij in kontrola uspešnosti in učinkovitosti stabilizacijskih ukrepov in prizadevanj.

V našem podjetju so koncept stabilizacijskega programa pripravile strokovne službe ter ga opremile tudi z različnimi analizami in v nekaterih primerih z variantnimi predlogi o možnostih za doseg postavljenega cilja. Ker je program v tej obliki preobširen, bomo poskušali njegovo vsebino posredovati članom družbenopolitičnih organizacij v skrajšani bolj strnjeni obliki.

I. Program

Program posega na vsa področja poslovanja in obvezuje vse člane delovne skupnosti, da dajo svoj prispevek k uspešni izvedbi programa. Po funkcijah opravljanja nalog bi le-te razvrstili:

1. najvažnejša naloga komercialne je uravnovesiti izvozno-uvozno bilanco. To bo vsekakor zahtevalo uporno iskanje zunanjih tržišč in utrjevanje starih, pri čemer bi igrala veliko vlogo solidnost v kvaliteti in izpolnjevanju dobavnih rokov.

Kot protiutež pa je potrebna stroga disciplina pri uvažanju resle tistega materiala, ki ga doma ni ali pa so na razpolago premale količine.

2. Uprava osnovnih sredstev je obvezna, da zoži program izvajanja investicij in spoštuje okvir razpoložljivih sredstev. Strogo mora izvajati finančno disciplino glede nabave osnovnih sredstev in poslovnega inventarja. O tej nabavi odloča posebna komisija, ki jo je imenoval UOS.

3. Proizvodni sektor mora osredotočiti svoje napore:

— na znižanje materialnih stroškov vsaj za 2 %. Pri konkretiza-

ciji ukrepov sodelujejo planska, nabavna in finančna služba,

— na čimboljši izkoristek kapacitet, povečanje izplesa in zmanjšanje izmečka. Vse to je vezano na dobro organizacijo, pravilno delitev dela in stalen nadzor, zato naj bi bilo izvajanje tega ukrepa tudi eno izmed meril za premije organizatorjem proizvodnje,

— na adaptacijo proizvodnega programa, ki naj bi povečal stopnjo akumulacije tako, da bo vsaj 5 % glede na sklade. V stabilizacijskem programu so nakazane 4 variante, kakšni bi bili predvideni rezultati kretanj na relaciji finančni rezultat — rebalans plana za 1971. Izbira variante je smernica za ukrepanje, vendar odvisna od dosedaj še neznanih dejstev glede na sproščenost cen.

— na normativ izmečka pri sferolitini, ki ga je treba znižati od dosedanjih 20 % na 10 %. Tu prihaja do izraza selekcija proizvodnega programa, dobra organizacija in nadzor nad delom,

— na znižanje nadurnega dela ter zvišanje produktivnosti z zmanjšanjem deleža živega dela z ozirom na povečano mehanizacijo. Iz analiz je razvidno, da ni posebne razlike v številu nadur med meseci večjega ali manjšega števila dopustov, niti na to ne vpliva stalno naraščanje števila zaposlenih. Da bi zajezili to — skoraj bi smeli reči anarhijo — je obvezno tehnično vodstvo za doslednejšo sistematično kontrolo upravičenosti nadur. Z izvedbo sistematizacije, za katero že potekajo priprave, pa bodo dane osnove za določanje potrebnega števila ljudi, smotrno kadrovska politika in usmerjanje rednega in dopolnilnega izobraževanja ter določitev individualne odgovornosti na delovnih mestih,

— na zaostreitev tehnološke in delovne discipline.

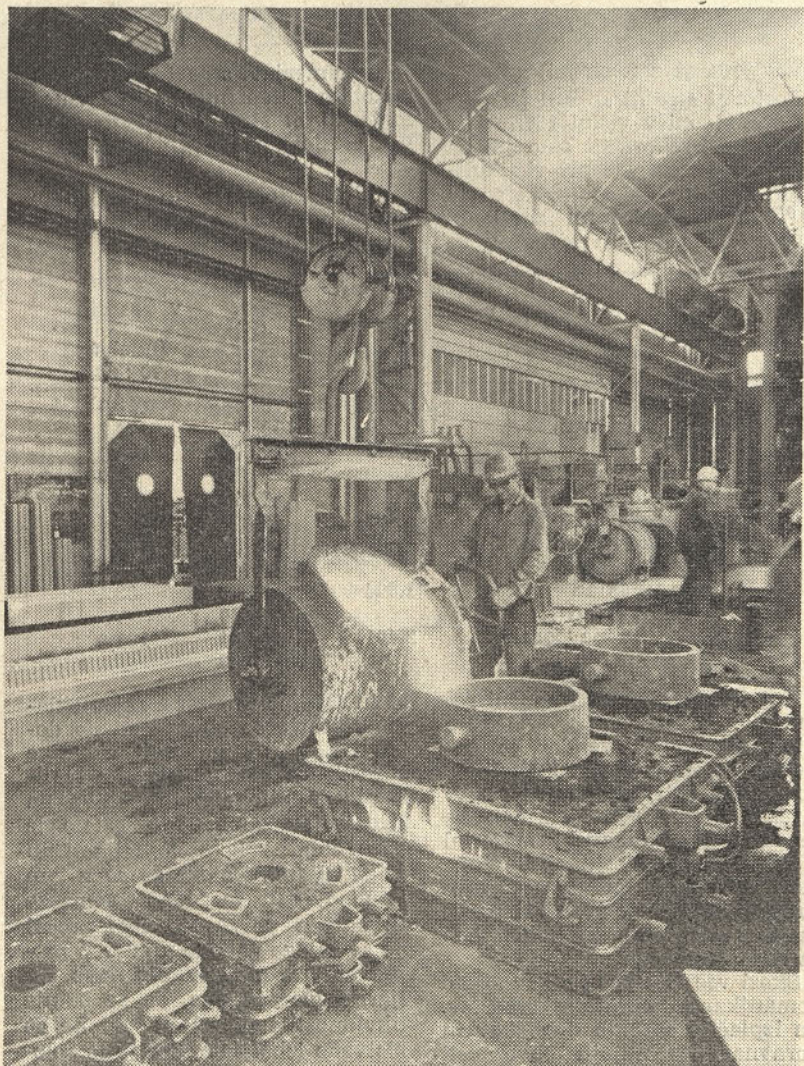
4. Razne specializirane službe pa so obvezne, da v okviru stabilizacijskega programa izdelajo:

— interni plan cen za vse usluge,

— možnosti substitucije materiala, to je možnosti zamenjave cenejšega reprodukcijskega materiala za dražjega brez škode za kvaliteto,

— predračun stroškov, odnosno lahko bi temu rekli budžet za posamezne strokovne in administrativne službe.

5. Ne najnepomembnejša pa naj bi bila obveza sindikalne organizacije in društev, ki črpajo svoja sredstva iz subvencij podjetja, da svoje zahteve in želje kroje v odvisnosti od gibanja akumulacije ali z drugimi besedami, da se subvencija ne določa z absolutnimi (Nadaljevanje na 5. strani)

V livarni specialne litine

ZK PODPIRA PROGRAM STABILIZACIJE

(Nadaljevanje s 4. strani)
dinarskimi zneski, temveč se v to svrhu predvidi procentualni delež od čistega dohodka.

Predhodno našete naloge stabilizacijskih prizadevanj seveda niso odvisne izključno od funkcij kot smo to opredelili, temveč se prepletajo in zahtevajo sodelovanje raznih kreativnih in operativnih vodstev, služb in posameznikov. To je v programu tudi našeto, toda v tem izvlečku, ki zajema le okvir najpomembnejših nalog, tega ne bi ponavljali.

II. Odgovornost

Oblike odgovornosti so razlike kot na primer: pravne, moralne, politične itd., vendar je vsem skupno to, da »biti odgovoren« pomeni, biti podrejen nekim sankcijam. Pri izvajanju stabilizacijskega programa stopajo v ospredje moralna in politična odgovornost. Čeprav so za izvedbo odgovorni vsi člani delovne skupnosti, so v programu posebej navedeni nosilci posameznih nalog, torej tisti, ki nosijo največji delež odgovornosti. Poleg tega so navedeni tudi tisti, ki so kot organizatorji ukrepov v posameznih službah in nadzorovalci izvajanja, dolžni z nosilci nalog najtesneje sodelovati. Omenimo naj samo nekaj nosilcev naloge: vsi sektorski direktorji, glavni inženirji sklopov, vodja UOS in vodje specializiranih strokovnih služb.

III. Kontrola

Se tako dobro zamišljena akcija zvoedeni, če ni stalno nadzorovana in dopolnjena z ad hoc ukrepi v primerih odstopanj od načrtane poti objektivnih in subjektivnih ovir in mlačnosti pri izvajanju nalog.

Zato je tudi v stabilizacijskem programu predvidena kontrola posameznih nalog. Ekonomski biro zasleduje in analizira realiziranje izvrševanja nalog in jih s potrebno interpretacijo posreduje vodstvu podjetja in glavnim nosilcem nalog kot osnovo za pravočasno ukrepanje. Vsaj tromesečno morajo biti izvršeni pregledi napredovanja izvajanja nalog po programu in podzvzeti eventualno potrebni dopolnilni ukrepi.

In za konec: uspešna izvedba programa prav gotovo ni odvisna samo od sposobnosti in prizadevnosti nosilcev nalog, čeprav so po zadolžitvah za izvrševanje osebno odgovorni, ampak v veliki meri tudi od sodelovanja, prizadevnosti in pomoči družbenopolitičnih organizacij, ki naj bi bile tako idejni propagatorji, kot aktivni akterji v sami izvedbi.

Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose pri sekretariatu osnovne organizacije tovariš dipl. inž. Cernak je podal poročilo, ki ga je komisija pripravila v zvezi s stabilizacijskim programom. Uvodoma je govoril o proizvodnji, kakor tudi finančnem uspehu oziroma o izpolnitvi plana ter dejal, da je bila produktivnost dela v lanskem letu za 5 % večja kot v letu 1969. Podal je tudi pregled razdelitve dohodka.

Zaradi vpliva cen se je finančni rezultat ob koncu poslovnega leta močno poslabšal. Zato stopamo v letošnje poslovno leto z malimi finančnimi sredstvi. Če bomo v

letu 1971 hoteli zagotoviti dobre poslovne rezultate in planirane osebne dohodke, bomo morali vložiti maksimalne napore.

Ce upoštevamo, da imamo velika sredstva (približno 17 milijard) vložena v neaktivne investicije in če računamo na nove gospodarske pogoje, ki so nastali zaradi splošnih stabilizacijskih ukrepov, lahko zaključimo, da je naše izhodišče za uspešno poslovanje v tem letu precej razrahljano. Lastna materialna baza zelo slabi in upada spričo večno višjih cen surovin in ostalemu materialu.

Za lansko poslovno leto lahko trdimo, da je bil poslovni uspeh preteklega leta uspešen. Uspešnost poslovnega leta in pomemben napredek v odnosu na predhodno leto je posledica velikih prizadevanj direktnih proizvajalcev, vodstva podjetja, strokovnih služb in organizatorjev proizvodnje.

Se posebej pomembna v preteklem letu so bila naslednja dejstva:

- stekla je nova valjarna, čeprav samo z eno progo in nekoliko kasneje, kot je bilo predvideno. Zakasnitev 2 mesecev je delno nastala zaradi tega, ker je podjetje imelo zelo pogosto blokiran svoj žiro račun, nerednih kreditov, bančnih trans in podobno in ni moglo redno plačevati izvajalcem in dobaviteljem;

- proizvodnja livarne II se je približala planskim zadolžitvam, čeprav asortiman proizvodnje ni bil ugoden;

- poprečni osebni dohodki so v odnosu na leto 1969 porasli za 23 % tako, da so znašali 130.000 S-din. Razveseljivo je, da so lanskega sredstva za osebne dohodke predstavljala 30 % delež od eksterne realizacije, medtem ko je bilo v letu 1969 porabljeno za osebne dohodke 34 % realizacije, čeprav so bili osebni dohodki takrat za 23 % manjši kot v letu 1970.

Na osnovi rezultatov in izkušenj iz preteklega leta določamo smer ekonomskih gibanj in planskih zadolžitve za tekoče poslovno leto. To zahtevajo in tudi en del vpliva splošnih stabilizacijskih ukrepov vsebuje gospodarski načrt podjetja za leto 1971, ki je tudi usklajen s srednjeročnim programom razvoja združenega podjetja slovenskih železarn. Zato je trenutno glavna naloga popolna realizacija predvidenega letnega plana. Posebno vlogo in odgovornost pri tej nalogi določata za ZK in za posamezne člane še vedno prej omenjena dokumenta naše OO ZK. V letošnjem letu torej čakajo kolektiv, posebno pa še komuniste, obsežne in odgovorne naloge v smislu ekonomske stabilizacije. Pomembno je, da poleg splošnih sistemskih ukrepov, ki so že bili sprejeti in tistih, ki jih še pričakujemo, sprejmemo še interni stabilizacijski program, ter da se po njem ravnamo.

Vodstvo podjetja, ki je že predložilo konkretni program, je v njem obravnavalo predvsem naslednje mere:

- zagotoviti popolno izkoriščanje razpoložljivih proizvodnih kapacitet, da se doseže planirani fizični obseg proizvodnje. Za dosego tega cilja vzpodbujati tudi zanimanje za racionalizacije in tehnične izboljšave;

- v smislu stabilizacijskih ukrepov in v lanskem interesu večati izvoz proizvodov zlasti na konvertibilno področje.

- vpeljati osebno odgovornost za trošenje materiala in finančnih sredstev in proti tistim, ki zaupanja ne opravijo, izvajati sankcije, če je potrebno, sklepati tudi o nadaljnji zaupnici.

- iskati možnosti, da se uvožne surovine nadomestijo s cenejšimi domačimi in s tem boljšati interno devizno bilanco;

- zaostri splošno in tehnološko disciplino na vseh nivojih;

- doseči znižanje poslovnih in drugih stroškov, prekoračitve in tudi znižanja mesečno analizirati in sproti ukrepati;

- iskati možnosti za doseg optimalne akumulacije;

- izvesti temeljite tržne raziskave. Stremeti za nadaljnjo oplemenitev proizvodnje, raziskati in vpeljati sodobne metode intenzifikacije proizvodnje.

- voditi dosledno dolgoročno in kratkoročno kadrovsko politiko, ki bo zagotavljala o pravem času prave ljudi na pravem mestu. S tem v zvezi je potrebno tudi razširiti in izpopolniti interno izobraževanje za novo tehnologijo in moderno organizacijo dela;

- preanalizirati investicijski program in z ozirom na nizke sklade podjetja ter zaradi precejšnjih podražitev del in tudi velike iztrošenosti osnovnih sredstev v nekaterih obratih, določiti novo prioriteto del. Ekonomski izračun bo pokazal, katera investicijska dela je potrebno zaključiti čimprej in katera nekoliko kasneje.

- izpopolniti obstoječi sistem nagrajevanja tako, da bo osebni dohodek posameznika resnično odvisen od rezultatov vloženega dela;

- dokončati je organizacijo služb in sektorjev ter dati jasne zadolžitve za posamezna delovna mesta ter poostri osebno odgovornost. Predvsem je vzpostaviti dobro mikroorganizacijo, ki lahko odigra zelo veliko vlogo za uspešno delo;

- razvojna pot podjetja mora že v tem letu voditi k oplemenitvi oziroma višji stopnji finalizacije delno že obstoječega in novega proizvodnega programa.

Kratka analiza ekonomskih gibanj v preteklem letu, rezultati poslovanja v prvem kvartalu tega leta in stabilizacijski program, ki je obravnavan, odpirajo vrsto zaključkov, ki jih bo današnja konferenca morala prinesiti na osnovi podanih materialov in razprave. Uspešna izvedba stabilizacijskega programa pa ni odvisna samo od nosilcev ali vodilnih, ampak od celotnega kolektiva. Važno je, da preide ta program v kri vsakega posameznika, posebno pa še člane ZK. Samo na ta način lahko pričakujemo uspešno izvedbo in občutimo pozitivne posledice zastavljenega programa.

V razpravi je sodeloval glavni direktor tovariš Tugomer Voga, ki je v zvezi s programom dejal, da se uvožno izvozna bilanca izravna ter da se spričo določene akcije in razumevanja strokovnega kadra izvozna dejavnost znatno povečuje. V pogledu finančne discipline je opozoril na to, da je potrebno zelo zaostri. V ta na-

men je imenovana posebna tehnična komisija, ki analizira predloge, določi prioriteto tako, da ne bi prišlo do neupravičenih oziroma negospodarskega trošenja sredstev.

Veliko pozornost je potrebno posvetiti produktivnosti dela. Organizatorji proizvodnje bodo morali biti konsekvntni ter zahtevati več reda in discipline, posebno ob aktiviranju novih investicij sta red in disciplina prvi predpogoj za uspeh. Lagali bi drug drugemu, če bi propagirali lažno demokracijo, ki nima ničesar skupnega s samoupravljanjem, niti s kakršnimikoli demokratičnimi načeli. Tovarna je mehanizacija, kjer mora vladati red in disciplina. V zvezi s srednjeročnim programom razvoja pa je dejal, da vsebuje določeno višjo stopnjo finalizacije, ki nam mora nositi večjo akumulacijo. V investicijski dejavnosti se bomo skoncentrirali na področje nove valjarne, nadalje v livarni I, tako da bo prišel do polnega izraza vložen denar ter v dokončanje obdelovalnega sklopa.

Glede osebnih dohodkov je dejal, da smo v lanskem letu načrtovali določen tren porasta, vendar je letos mogoče koristiti samo zgornjo mejo lanskega poprečja povečano za 11 %. Glede sprostitev pa je mnenja, da bomo takšno sprostitev lahko zahtevali, če bomo lahko dokazali z rezultati dela, kar imamo predvideno v sanacijskem programu. Glede pravnika pa je dejal, da komisija že dela na reviziji ter da je pri tem njena glavna naloga, da uskladi nagrajevanje s produktivnostjo in intenzivnostjo dela. Glede potrošnje ustvarjenih sredstev je bil dosežen sporazum, da so dotacije za kulturno in športno dejavnost v neposredni odvisnosti od skladov podjetja. Več sredstev je ustvarjenih, temveč se jih lahko odlije v to sfero potrošnje. Ta akcija je naletela na razumevanje in jasno je, da je potrebno ustvariti tak odnos tudi pri ostalih oblikah potrošnje.

Načrtujemo, da bi se pri tej proizvodnji moral volumen materialnih stroškov znižati za približno 2 %, če hočemo doseči poprečje osebnih dohodkov 160.000 S-din in 5.000 S-din iz sklada skupne porabe, katere dajemo v obliki dotacij za regres itd. Stabilizacijski program ima realna izhodišča, odvisno je od nas vseh, da ga realiziramo. Glede osebne odgovornosti pa je dejal, da imamo načrtano odgovornost za organizatorje proizvodnje, za šefe sektorja in bi ta kriterij naj veljal tudi za naše politične organizacije. V kolikor bomo na teh postavkah stabilizacijskega programa uspešni, naj bo to merilo naših prizadevanj in zavestnega vključevanja, za kar moramo sami sebe zadolžiti.

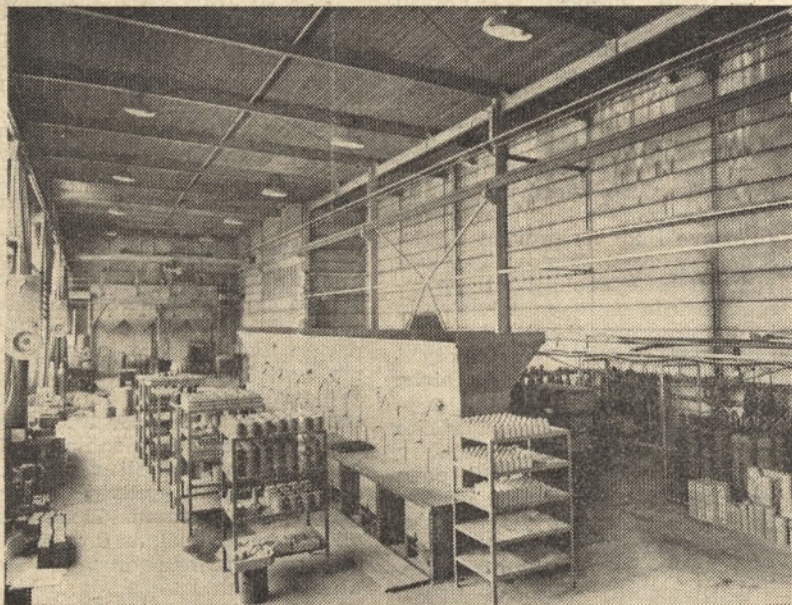
Tehnični direktor inženir Starc Milko je govoril o nalogah, ki jih nalaga stabilizacijski program ter poudaril, da je potrebno s programom seznaniti celoten kolektiv. Nadalje je nanizal glavne točke iz stabilizacijskega programa predvsem o nalogah tehnične sektorja.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vremena železarstvu se jasniijo

Lansko leto 1970 je bilo prvo leto skupnega življenja črne metalurgije v Združenem podjetju slovenske železarnice. Ob sklenitvi takega časovnega obdobja je običajno, da pogledamo nazaj in ugotovimo rezultate svojega dela. Ti so razvidni v sklepnih računih vsake gospodarske dejavnosti. Četudi je za nami že 1. četrtletje novega 1971. leta in je poslovanje preteklega leta že postalo zgodovina, zaposlene v slovenskih železarnah predvsem zaradi vizije naprej še vedno zanimajo rezultati, doseženi leta 1970.

V prvem letu obstoja še niso mogli biti doseženi plodovi koncentracije slovenske jeklarske proizvodnje. Koordinirano delo znotraj združenega podjetja in enoten nastop navzven pa sta dala ugodne rezultate in olajšave pri premagovanju podjetniških ovir z doseganje boljšega poslovnega uspeha vsem trem železarnam na Jesenicah, na Ravnah in v Štarih. Leto 1970 je bilo, v katerem so po petih letih odstopanja od pozicij gospodarske reforme dobila že taka razmerja, da so restriktivski ukrepi za zavarovanje potrošnikov ostali še edini izhod. Zaradi visoke inflacije so bila v celoti ob vstopu v gospodarsko reformo vpeljana razmerja prodajnih cen porušena, najbolj pa prizadej proizvajalci s predpisanimi cenami, med katerimi je tudi jeklo. S skupnim nastopom smo

postopoma in uspešno reševali problem prodajnih cen naših izdelkov in končno septembra lani dosegli mehanizem za avtomatsko prilagajevanje prodajnih cen jekla s prodajnimi cenami na zahodnonemškem tržišču. To je eden največjih uspehov celotne jugoslovanske črne metalurgije, ki je dal svoje plodove tudi ob spremembi paritete dinarja v letošnjem letu.

Pomanjkanje obratnega kapitala je bil drugi problem, ki smo ga v dobro vseh treh organizacij združenega dela z dodatnimi kratkoročnimi in predvsem dolgoročnimi krediti uspešno reševali. Plod koordiniranega dela celotne slovenske proizvodnje jekla pa je najboljše izraženo v prvem petletnem razvojnem programu, ki nakazuje mesto in vlogo ter perspektivo slovenskega železarstva do leta 1975. Ustanovitev združenega podjetja je znatno pospešil proces specializacije proizvodnje, ki je pogoj obstanka, konkurenčnosti in rentabilnosti vsake proizvodne dejavnosti. Predvsem zaradi ukinitve nerentabilne proizvodnje paličastega jekla in sive litine na Jesenicah smo dosegli skoraj popolno delitev dela znotraj podjetja, in specializaciji odprli prostor, ki mora v prihodnje prinesiti še znatno višje rezultate. Programski premik proizvodnje, vključevanje novih proizvodnih zmogljivosti v delovni proces na eni strani ter ukinjanje nerentabilnih obratov na drugi strani so imeli svoje učinke v obsegu, a predvsem v asortimanu dosežene proizvodnje leta 1970. Pri tem so imele svoje posledice tudi težave pri rednem oskrbovanju s surovinami, tehnološkimi in drugimi gorivi ter energijo. Zaradi strukturalnih sprememb kljub določenim premikom na področju prodajnih cen obseg podjetniške dejavnosti še najboljše izraža dosežena realizacija od prodanega blaga na domača in inozemska tržišča, ki je znašala 1.515,3 milijonov din, kar je v primerjavi z letom 1969 skoraj 19 % več.

Kakor je iz priložene tabele 1. razvidno, je združeno podjetje lansko leto izdelalo 169.476 ton surovega železa, kar je 7,9 % manj od predhodnega leta. Vzroki nižje proizvodnje so znani, so pa predvsem posledica težav pri oskrbovanju s koksom. Surovega železa smo izdelali 630.309 t ali 0,6 % več od predhodnega leta. Tudi za proizvodnjo te najvažnejše substance naše dejavnosti so imele vpliv težave s koksom, dodatno pa tudi finančne težave pri oskrbovanju z uvoženim starim železom.

Celotne skupne proizvodnje je podjetje doseglo 2.011.519 ton, kar je skoraj popolna izravnava s predhodnim letom. Tudi rezultati blagovne proizvodnje so podobni. Izdelali smo je 527.450 t ali 2 % več od predhodnega leta.

Doseganje proizvodnje pa ni niti v primerjavi z načrtom niti v primerjavi s predhodnim obdobjem ni bilo v vseh železarnah enako. Iz povedanih razlogov je bil fizični obseg proizvodnje najbolj zadrževan na Jesenicah. Ta železarna je v skupno proizvodnjo podjetja prispevala 1.461.342 ton, kar je v primerjavi z letom 1969 le 95 %, v primerjavi s predvideno proizvodnjo pa so Jesenice zaostale za celih 9 %. Tudi

v blagovni proizvodnji so Jesenice v fizičnem obsegu nazadovale. Prispevale so je 345.661 t ali 96,7 % dosežka iz leta 1969, v primerjavi z načrtom pa so pri tem zaostale le za 0,5 %.

Železarna Ravne je zaradi novih proizvodnih zmogljivosti napredovala v vseh postavkah od proizvodnje surovega jekla, skupne proizvodnje do blagovne proizvodnje. V tej tovarni je bilo skupne proizvodnje izdelane 367.899 t, kar je v primerjavi z letom 1969 25 % in z gospodarskim načrtom 5 % več.

SKUPNA PROIZVODNJA ZDRUŽENEGA PODJETJA — Tabela 1
ton

Izdelek	1969 izvršitev	načrt	1970 izvršitev	Indeks 4:3	4:2
1. Surovo železo	184 105	180 000	169 476	94,2	92,1
2. Surovo jeklo	626 438	666 000	630 309	95,0	100,6
3. Toplo valjani izdelki					
a) polizdelki	505 747	560 960	517 089	92,2	102,2
b) valjano pal. jeklo	125 121	128 250	140 979	109,9	112,7
c) valjana žica	76 423	95 000	82 629	87,0	108,1
d) debela pločevina	140 568	118 000	121 746	103,2	86,6
e) srednja-tanki ploč.	92 888	108 000	91 488	84,7	98,5
f) toplo valjani trakovi	31 801	33 600	25 148	74,8	79,1
4. Kovano jeklo - odkovki	18 465	19 000	19 061	100,3	103,2
5. Vleč.-lušč.-bruš. jeklo	20 924	24 600	20 757	84,4	99,2
6. Vlečena žica	51 211	65 250	57 678	88,4	112,6
7. Hladno valjani trakovi	29 349	29 500	28 047	95,1	95,6
8. Jeklena litina	10 841	12 500	12 146	97,2	112,0
9. Siva litina					
a) valji — neobdelani	3 252	3 227	3 557	110,2	109,4
b) valji — obdelani	2 032	2 000	1 869	93,5	92,0
c) kokile	12 515	14 000	13 211	94,4	105,6
d) strojna litina	10 238	6 000	6 273	104,6	61,3
e) nodularna litina	2 740	3 200	2 496	78,0	91,1
10. Litina barvnih kovin	125	120	99	82,5	79,2
11. Vzmeti — vzmet. listi	6 808	7 000	5 663	80,9	83,2
12. Hladno oblik. profili	2 568	4 000	7 359	184,0	286,6
13. Žični izdelki	21 553	23 600	21 753	92,2	100,9
14. Meh. obdel. izdelki					
a) obdelani ulitki	1 336	1 650	1 569	95,1	117,4
b) obdelani odkovki	4 400	4 600	4 004	87,0	91,0
c) stroji in naprave	1 250	1 125	1 239	110,1	99,1
d) rezilno orodje	511	475	524	110,3	102,5
e) pnevmatsko orodje	175	300	174	58,0	99,4
f) vrtno orodje	214	250	162	64,8	75,7
15. Samotni izdelki	27 037	25 000	25 014	100,1	92,5
Skupaj	2 010 635	2 137 252	2 011 519	94,1	100,0
Železarna Jesenice	1 540 839	1 605 420	1 461 342	91	95
Železarna Ravne	294 803	350 400	367 899	105	125
Železarna Štore	174 993	181 432	182 278	100	104
ZDRUŽ. PODJETJE	2 010 635	2 137 252	2 011 519	94	100

(Nadaljevanje s 5. strani)

STABILIZACIJSKI PROGRAM

(Nadaljevanje na 7. strani)

V zaključku besedi je sekretar osnovne organizacije tovariš Lončarič Jože nakazal ukrepe, ki bodo podvezti v državnem merilu ter to povezal z našim programom stabilizacije. Poudaril je tudi pomembnost političnega angažiranja članov ZK pri tolmačenju in mobiliziranju za izvajanje programa ter na osnovi materialov in razprave predlagal, da konferenca sprejme naslednje zaključke:

Konferenca ZK podpira izhodišča za stabilizacijski program:

1. uravnovešeno izvozno uvožno bilanco
2. zožitev programa investicij in spoštovanje okvira razpoložljivih sredstev
3. strogo izvajanje finančne discipline glede nabave osnovnih sredstev in poslovanja inventarja
4. znižanje materialnih stroškov vsaj za 2 %, čimboljši izkoristek kapacitet, povečanje izplena in zmanjšanje izmečka, kar je vse vezano na dobro organizacijo, pravilno delitev dela ter stalen nadzor
5. adaptacija proizvodnega programa s katerim se poveča stop-

nja akumulacije tako, da bo vsaj 5 % sredstev za sklade.

6. normativ izmečka pri sferolitini znižati od dosedanjih 20 % na 10 %

7. znižanje nadurnega dela ter zvišanje produktivnosti z zmanjšanjem deleža živega dela z ozirom na povečano mehanizacijo

8. zaostreite tehnološke in delovne discipline

9. izdelati interni plan za vse usluge

10. še dalje iskati možnosti zamenjave cenejšega reprodukcij-skega materiala za dražjega brez škode za kvaliteto

11. izdelati predračun stroškov za posamezne strokovne in administrativne službe

12. za dejavnost društev in organizacij predvideti procentualni delež od čistega dohodka

13. stalno nadzorovati izvajanje sanacijskih ukrepov

14. vedno poudarjati moralno in politično odgovornost

15. Zveza komunistov in ostale družbenopolitične organizacije naj postanejo idejni propagatorji ter aktivni dejavniki pri izvedbi sanacijskega programa.

Vremena železarstvu se jasniijo

(Nadaljevanje s 6. strani)

Blagovne proizvodnje je ta železarna dosegla 105.834 t, kar je na višini gospodarskega načrta in 15,9 % več kot leta 1969.

Tudi železarna Štore je v fizičnem obsegu proizvodnje napredovala. Skupne proizvodnje je prispevala 182.278 t ter s tem dosegla svoj načrt in za 4 % prekoračila obseg iz leta 1969. Blagovne proizvodnje je dala 75.955 ton ali 11 % več od predhodnega leta, proti načrtu pa pri tem zaostala za 1,9 %.

Največji napredek so železarne dosegle v izdelavi in prodaji svojih izdelkov. Odprema je skoraj enaka kot blagovna proizvodnja ter s tem za 2,4 % višja od dosežka leta 1969. Realizacije pa so dosegle vse tri organizacije združenega dela znatno več kot leta 1969. Železarna Jesenice je združenemu podjetju prispevala 914.234.116 din vrednosti prodanega blaga ali 15,8 % več kot leta 1969 in 8,1 % nad načrtom. Železarna Ravne je prispevala 436.787.091 din vrednosti prodanega blaga, kar je 24,3 % več kot leta 1969 in 10,3 % več kot je predvideval gospodarski načrt. Tudi Štore so napredovale — prispevale so 164.273.330 din ali 22,3 % več kot predhodno leto in 8,8 % nad načrtom.

Strukturalni premiki v proizvodnji in prodaji so delno razvidni iz objavljene tabele, kažejo se pa tudi v strukturi proizvedenega surovega jekla. Premik je bil naslednji:

Kvalitetna grupa	v %							
	Jesenice		Ravne		Štore		Združ. podjetje	
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969	1970
Navadna	5,5	6,2	0,5	0,6	4,8	3,4	4,4	4,7
Kvalitetna	69,7	66,9	45,0	53,1	87,4	81,7	65,4	64,4
Plemenita	24,8	26,9	54,5	46,3	7,8	14,9	30,2	30,9

Na Jesenicah in v Štorah se struktura izdelanega surovega jekla ni bistveno menjala, na Ravnah pa je bil občuten padec na deležu plemenitega jekla v prid kvalitetni grupi. Ta premik je bil posledica vključitve novih metalurških — topilniških ter valjarskih agregatov v proizvodnjo in neugodne strukture za izvoz sklenjenih pogodb.

Delitev na nelegirana in legirana jekla kaže, da so imele legiranih kvalitet razmeroma največ Štore, in sicer 64,5 %, Ravne 48 % in Jesenice 23,1 %.

Zanimiv je tudi prikaz strukture izdelkov po panogah, ki odkriva predelavo znotraj podjetja in v posameznih tovarnah.

Panoga	v %							
	Jesenice		Ravne		Štore		Združ. podjetje	
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969	1970
114. črna metal.	92,6	92,3	75,2	79,5	71,3	69,8	86,8	86,5
117. kovinsko pred.	6,1	6,5	24,8	20,5	24,9	25,6	11,8	12
116. nemetali	1,3	1,2			3,8	4,6	1,4	1,5

V celem podjetju je premik v večjo predelavo malenkosten; opažen je na Jesenicah in v Štorah, na Ravnah pa je kot posledica povečanih metalurških zmogljivosti v relativnem znižanju.

Drugačno sliko strukture nam pokaže vrednost proizvodnje, ki je pri končnih izdelkih znatno višja:

Panoga	v %			
	Jesenice	Ravne	Štore	Združ. podjetje
114.	91	58,5	62,5	78,5
117.	8,6	41,5	35,3	20,9
116.	0,4	—	2,2	0,6

Kot zanimivost je tudi analiza prodaje naših izdelkov. Od celotne prodane količine 517.842 ton samo plasirali:

v Slovenijo	57,1 %
v Srbijo	16,4 %
na Hrvaško	11,7 %
v Bosno in H.	3,2 %
v Makedonijo	0,2 %
v Črno goro	0,1 %
in izvoz	11,3 %

Pretežna prodaja je torej bila izvršena na Slovenskem, kar pa ne pomeni, da je vse to blago ostalo v tej republiki, saj smo velik del realizacije imeli pri veletrgovcih, ki imajo svoje kupce po celi državi.

Največ gotovega blaga je v Sloveniji plasirala železarna Štore, in sicer 62,3 %, nato Jesenice 59,3 %, najmanj pa Ravne 46,8 %. Izvozna

količina v strukturi prodaje predstavljajo na Jesenicah 5,6 %, v Štorah 9,7 % in na Ravnah 29,8 %.

V oči pade visok izvoz na Ravnah, saj zajema skoraj $\frac{1}{3}$ prodanega blaga. Upoštevati je treba, da so pri tem zajeti v glavnem izdelki 114. panoge z nizko poprečno ceno. Ravne so tudi po vrednosti največji izvoznik podjetja. Od celotne realizirane sume 10.015.872 \$, kar je 49,1 % več kot leta 1969, so Ravne prispevale 57,8 %, Jesenice z izmenjavo vred 27,6 % in Štore 14,6 %.

Realizacija ali izkupiček od premije 1.515,3 milij. din je bila ob 2,4 % povečanem fizičnem obsegu odpreme dosežena delno kot učinek strukturalnega premika proizvodnje, kar velja predvsem za Jesenice, največ pa s pomočjo povišanih cen. Te so se v primerjavi z letom 1969 dvignile:

— na Jesenicah	na 2.671 din/t ali za 19,9 %
— na Ravnah	na 4.030 din/t ali za 4,1 %
— v Štorah	na 2.141 din/t ali za 8,7 %

Relativni skromni premik v poprečnih cenah na Ravnah je učinek prikazane spremembe strukture proizvodnje surovega jekla in relativnega povečanja prodaje polizdelkov in ingotov. Upoštevati pa je tudi treba izvoz. V celotni realizaciji izkupiček od prodaje na zunanja tržišča zajame:

— na Ravnah	19,1 %
— v Štorah	11,2 %
— na Jesenicah	4,2 %

Izkupiček 140.284.592 din celega podjetja od izvoza predstavlja 9,3 % celotne realizacije, kar je v primerjavi z letom 1969, ko je ta delež znašal le 7,3 %, napredek. V izvozu sta napredovali železarni Ravne in Štore, Jesenice pa so padle.

Razveseljivo je, da sta obseg proizvodnje in poslovnosti bila do-seežna ob znižanem staležu zaposlenih, kar priča povečana produktivnost dela. Poprečno število zaposlenih je padlo od 11.818 na 11.568 ali za 2,2 %, kar je izključno zasluga Jesenic. Poprečni stalež je v primerjavi s predhodnim letom znašal:

— na Jesenicah	5788 ali 93 %
— na Ravnah	3580 ali 105,2 %
— v Štorah	2200 ali 100,4 %

Produktivnost se je, izračunana na vrednost prodaje na zaposlenega mesečno, povišala na 10.916 din ali za 21 %, in to:

— na Jesenicah	na 13.163 din ali za 24,5 %
— na Ravnah	na 10.176 din ali za 18,1 %
— v Štorah	na 6.222 din ali za 21,8 %

To je uspeh, ki ga moramo gledati skozi očala spremenjenih cen.

Vremena so se slovenskemu železarstvu lani začela jasniiti tudi v poslovnem rezultatu. Sklepni računi nam pričajo, da so vse tri organizacije združenega dela poslovno leto 1970 sklenile z dobičkom in da je zato dobiček ugotovljen tudi v zbirnem sklepnem računu.

V podjetju so realizirali celotnega dohodka 1.775.524.406 din, stroškov 1.356.160.668 din, amortizacije 98.202.508 din, dohodka 419.363.738 din ali 8 % več kot 1969, osebnih dohodkov (izplačali) 276.094.018 din ali 17 % več kot 1969, v poslovne sklade je bilo odvedeno 25.147.938 din (ni primerljivo), v sklade skupne porabe 32.480.945 din ali 27 % več kot 1969.

Po daljšem zastoju so železarne iz dohodka končno zopet odvedle del sredstev v poslovni sklad, kar je dober znak konsolidacije ekonomskega položaja. Na žalost je v primerjavi s skladom skupne porabe to še skromno.

Posamezne železarne so iz dohodka odvedle za:

	Jesenice	Ravne	Štore
— osebne dohodke	137.920.909	88.681.416	49.371.475 din
— poslovni sklad	10.556.746	12.911.366	1.659.825 din
— sklad skupne porabe	13.259.902	9.902.085	9.176.050 din
— namenski stanovanjski sklad	5.323.406	2.965.131	1.971.109 din

V lasten poslovni sklad so največ odvedle Ravne, Štore pa nesorazmerno visoko v sklad skupne porabe, kar se bo neugodno odrazilo na poslovnost, saj je treba vedeti, da jim tako seštevek amortizacije in povečanega poslovnega sklada znaša le 8,9 milijona din. V železarni Jesenice ta seštevek znaša 72 milijonov din, a na Ravnah 42,4 milij. din. Od razsodnosti delitve je odvisen razvoj tovarne.

Leto 1970 pomeni preobrat. Vse tovarne so zopet dosegle akumulativnost in povečale poslovni sklad. To je simptom približevanja k boljšim časom, ki so se začeli jasniiti zlasti v letošnjem letu.

Že smo sklenili prvo četrtletje leta 1971. Težave, ki so bile prisotne predvsem januarja in normalne posledice vstopa v novo letno kampanijo, nam niso dovolile v gospodarskem načrtu predvidene dinamike proizvodnje.

(Nadaljevanje na 9. strani)

PRED KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Organi samoupravljanja in družbenopolitične organizacije Železarne Store so v sredini lanskega leta izvolili za delegata na Kongresu samoupravljalcev Jugoslavije tovariša Lončarič Jožeta, sekretarja osnovne organizacije ZK naše železarne. Tovariš Lončarič na področju naše občine aktivno sodeluje v pripravah in razpravah o kongresnih materialih ter nam je z namenom, da bi s tako pomembnim dogodkom seznanili celoten kolektiv, napisal naslednji prispevek:

V pripravah za II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo od 5. do 8. maja 1971 v Sarajevu, je zelo pomembno vprašanje, do kod smo prišli in kateri so problemi razvoja samoupravljanja. Če upoštevamo, da je poleg Zveze sindikatov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze komunistov Jugoslavije, Zvezne skupščine, kot sklicatelj kongresa tu še velik življenjski interes delavskega razreda za dosedanj in bodoči razvoj samoupravljanja, smatramo da je ta kongres nujen in opravičen. Izkušnje pri izvajanju načela o ustvarjanju in delitvi dohodka, integracijski procesi, ustavne spremembe, modernizacija gospodarstva, izkušnje delovnih organizacij v samoupravnem procesu so izhodiščne točke za oceno teh priprav.

V pripravah za II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije je potrebno poudariti dejavnost delovnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti, ki so več kot v 140 poročilih prikazale uspehe, izkušnje in težave pri razvoju samoupravljanja, prav tako pa tudi izvirne rešitve ekonomskih, družbenopolitičnih in organizacijskih problemov v podjetjih in komunah. Poleg tega ta poročila niso le predmet predkongresne dejavnosti, temveč tudi potrjujejo prepričanje, da mora biti II. kongres širok dogovor samoupravljalcev, dogovor predstavnikov vseh družbenih področij in struktur o temeljnih smereh nadaljnjega razvoja samoupravljanja.

Pri izdelavi poročil je sodelovalo okrog 60 odstotkov delovnih organizacij iz gospodarstva, kakih 30 odstotkov družbenopolitičnih organizacij in komun ter okrog 10 odstotkov s področja izobraževanja, kulture in telesne kulture. Poročila in dejavnost delegatov (okrogle mize) posvetovanja z vsemi družbenimi dejavniki o uspehih in možnih smereh nadaljnjega razvoja samoupravljanja potrjujejo enotno misel, kako ustvariti čim ugodnejše možnosti za usklajevanje in iskanje novih poti za razvoj neposrednega samoupravljanja, družbenega dogovarjanja in smotrnega delovanja na demokratičnega sistema.

Da bi člani kolektiva dobili pred II. kongresom osnovno predstavo smo o nekaterih od številnih idej, predlogov in priporočil, podajamo v naslednjem, v strnjenejših vrstah in skrajšani obliki vsebino nekaterih od teh:

POLOŽAJ DELOVNIH ORGANIZACIJ V GOSPODARSKEM SISTEMU. Delovne organizacije poudarjajo predvsem, da bi moral biti njihov položaj v gospodarskem sistemu približno enak. Samoupravni organi in organi družbenopolitičnih skupnosti bi morali stalno skrbeti za izenačevanje delovnih pogojev in ustvarjanje dohodka. Poleg tega je izenačevanje pogojev sestavni del

družbenega usmerjanja, ustvarjanja in delitve dohodka. Zaradi tega bi se morale o tem za celotno gospodarstvo pomembnem vprašanju samoupravno dogovarjati delovne organizacije, sodelovati pa bi morale tudi družbenopolitične skupnosti in organizacije.

Pri obravnavanju posameznih problemov gospodarske organizacije opravičeno poudarjajo, da je politika oblikovanja cen še vedno precej pod vplivom družbe. Intervencija družbene skupnosti na področju cen naj bi bila objektivna nujnost za povečanje družbene reprodukcije v predvidenem obsegu in določeni smeri. Napake na področju cen so zahtevale ponovne intervencije družbene skupnosti s popravki v sekundarni delitvi, davek pa so morali plačati tisti, ki so v tem trenutku imeli sredstva. Pri tem niso upoštevali, da so sredstva delovne organizacije največkrat ustvarile s produktivnostjo, ekonomičnostjo in poslovnostjo.

Z uveljavitvijo ukrepov gospodarske reforme so se bistveno spremenili pogoji za gospodarjenje in ustvarjanje dohodka v posameznih vejah in panogah. Namen novih ukrepov je bil bistveno izboljšati položaj gospodarstva, s tem da bi delovnim organizacijam prepustili več sredstev za samostojno razpolaganje. Poleg tega so bila sprejeta stališča, naj bi s primarno delitvijo dohodka bazični industriji omogočili večji vpliv na financiranje razvoja.

Vendar poročila poudarjajo, da so se prav na tem področju razmere poslabšale, ker je zunaj delovnih organizacij vrsta dejavnikov, ki močno vplivajo na končne finančne učinke. Poleg poslabšanja razmer je treba navesti dejstva, da sedanja kreditno-monetarna politika ter splošni problem likvidnosti, ki se vedno bolj zastruje, odločno vplivata na materialni položaj podjetij. Zaradi tega prevladuje mnenje, da bodo pri iskanju ustreznih rešitev potrebni poleg naporov podjetij tudi večji napor širših družbenopolitičnih skupnosti.

Pri proučevanju materialnega položaja delovnih organizacij lahko ugotovimo, da se delovne organizacije zavzemajo za večjo samostojnost, stabilnost možnosti za gospodarjenje, za enake pogoje pri ustvarjanju dohodka in podobno, kar si lahko razlagamo kot zakonit pojav v sistemu blagovne proizvodnje v socialistični samoupravni družbi. Številne delovne organizacije so se znašle v precej neugodnih razmerah. Vendar povečini menijo, da bi morali iskati izhod v načrtnem usmerjanju proizvodnje ter koncentraciji sredstev in dela na tistih krajih, kjer bi lahko dosegli največjo produktivnost dela in najrentabilnejšo proizvodnjo.

Vsekakor je vredno pozornosti spoznanje delovnih organizacij, da njihov materialni položaj ni zgolj

izključno odvisen od zunanjih dejavnikov, federacije in republike, temveč od njihove možnosti in pripravljenosti, da prispevajo lastne moči pri uresničevanju ciljev in nalog reforme, s tem pa tudi socialističnega razvoja.

DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V GOSPODARSTVU

V poročilih je posvečena posebna pozornost družbeno-ekonomskim odnosom v gospodarskih organizacijah. Temeljna načela, na katerih temeljijo ekonomski odnosi med deli združenega dela v podjetju, so predvsem ta, da je vsak delovni človek organiziran, samoupravno in proizvodno v eni od delovnih enot, da ima vsaka delovna enota določene delovne pogoje, določene naloge in sredstva za njihovo uresničitev, da vsaka delovna enota ustvarja svoj dohodek, odvisno od izpolnjevanja delovnih nalog, da samostojno deli dohodek na sredstva za kritje obveznosti do skupnosti in skupnih potreb na ravni podjetja, kot tudi, da so ekonomski odnosi med delovnimi enotami pravno urejeni z normativnimi akti.

Skupni dohodek delovnih organizacij v glavnem temelji na skupnem dohodku vseh delovnih enot; skupni dohodek posamezne delovne enote pa se oblikuje na podlagi bodisi tržnih, bodisi notranjih cen. Seveda je delitev skupnega dohodka precej odvisna od razvitosti sistema dohodka v delovni organizaciji, prav tako pa tudi od posameznih pogojev, v katerih poslujejo delovne organizacije in njihove delovne enote.

Glede dohodka poročila opozarjajo, da se dohodek ugotavlja in razporeja bodisi na ravni delovne organizacije ali na ravni obrata oziroma enote, kot tudi, da se pri odločanju o dohodku uporabljajo kombinacije teh ravni. Kljub različnim rešitvam pri delitvi dohodka lahko iz poročil izoblikujemo enotno ugotovitev, da podjetja razporejajo svoj dohodek na del za osebne dohodke delavcem, na del za kritje skupnih potreb in na del za razširjeno reprodukcijo. Tudi na področju delitve osebnih dohodkov je veliko rešitev. Vsem pa je skupno, da delovne organizacije prepisujejo velik pomen sistemu delitve po delovnih uspehih.

Delovne organizacije se zavzemajo za večjo družbeno stimulacijo gospodarskih organizacij, ki so na čelu tehniškega napredka, kot tudi za večje napore pri spodbujanju posameznikov in skupin, ki odločilno vplivajo na uspeh raziskovalnih in iznajditeljskih načrtov.

V zvezi z razširjeno reprodukcijo so delovne organizacije opozorile, da se samoupravni odnosi ne morejo razvijati brez ustrezne materialne osnove, to je, če neposredni proizvajalci ne razpolagajo s presežkom svojega dela, torej tudi z razširjeno reprodukcijo. Zato se je v razvoju našega samoupravnega sistema, kadar gre za družbeni proizvod, ki je namenjen razširjeni reprodukciji, za razvoj samoupravljanja zavzemala celotna družba, kot tudi vsaka

delovna organizacija. Tako se je na primer v podjetjih, kjer so dohodek decentralizirali — decentralizirali tudi del za razširjeno reprodukcijo — zaradi tega se je povečalo zanimanje za nove, smotrnejše naložbe in za ugodnejše investicijske načrte.

Gospodarstvo meni, da bi morali uveljaviti te nove odnose. Pri kreditiranju razširjene reprodukcije delovni kolektivi ne bi smeli ravnati po enakih načelih, ki jih uporablja kreditni kapital. Rešitve bi morali iskati tudi v stabilizaciji gospodarstva in v bolj celotnem delovanju trga na celotno gospodarsko dejavnost. Stvarnejše odnose med bankami in podjetji bi imeli samo takrat, kadar bi občasna obratna sredstva spreminjali v trajne vires. Posebno pozornost bi morali posvetiti sistemskim rešitvam, da bi kreditno razmerje pri financiranju tako enostavno, kot tudi razširjene reprodukcije imelo značaj dopolnilnega vira financiranja. S spremembami moramo doseči, da se bo krepila reprodukcijska sposobnost gospodarstva, ter preprečiti, da bi otekala akumulacija iz delovnih organizacij, spodbujati pa bi morali tudi samofinanciranje razširjene reprodukcije.

SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE GOSPODARSTVA

Vzporedno s problemi družbeno-ekonomskih odnosov v gospodarskih organizacijah so posebno pozornost posvetili tudi samoupravnemu organiziranju in problemom uveljavljanja samoupravljanja v delovnih organizacijah. Spremembe na tem področju so bile v marsičem odvisne od sprememb v splošnem položaju podjetij v družbeno-ekonomskem sistemu, kot posledica integracije ali povečanja podjetij, uveljavitve nove tehnologije ali rekonstrukcije in modernizacije lastnih zmogljivosti, poslovne in proizvodne preusmeritve, kot tudi sprememb družbeno-ekonomskih odnosov v sami gospodarski organizaciji.

Poročila opozarjajo na zapletenost in razčlenjenost samoupravnega organizma v gospodarskih organizacijah, raznovrstnost samoupravnih oblik, oziroma organov, kot tudi na težnje, da bi se okrepil samoupravni položaj organizacij združenega dela, ker bi s tem samoupravljanje približali vsem delavcem.

Spremembe v samoupravnih oblikah so pogosto tudi posledica neusklajenosti organizacije dela in organizacije upravljanja. Delovne organizacije povečini poudarjajo, da je izhodišče za organizacijo samoupravljanja delovni človek. Zagotoviti mora njegov vpliv na določanje poslovne in razvojne politike, kot tudi na izvajanje te politike.

V organizacijski samoupravni strukturi podjetja najdemo organizacijo združenega dela vseh kategorij, začenši od samoupravne organizacije združenega dela, kot pravne osebe, do organizacije združenega dela, ki ima samo določene samoupravne pravice. Ze-

(Nadaljevanje na 9. strani)

PRED KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje z 8. strani)

lo razširjen je pojav ustanavljanja in samoupravnega konstituiranja delovnih enot. Največkrat izvira iz spoznanja, da se na ta način lahko rešijo slabosti v organizaciji dela, ter težave in problemi pri poslovanju. V njih se vedno glasneje zahteva, da je treba vse samoupravne pravice prenesti na delovne enote ter da bi moralo ustvarjanje celotnega dohodka, delitev dohodka in osebnega dohodka preiti v njihovo pristojnost. Vzporedno s samoupravnim konstituiranjem delovnih enot se je pojavilo tudi mnenje, da je sistem ekonomskih enot pogosto povzročil probleme v odnosih med posameznimi deli podjetja, ter da je poslovanje po načelu dohodka in avtonomne delitve na ravni delovnih enot začelo sproščati elemente dezintegracije. Zaradi tega delovne organizacije pojmujejo delovno, oziroma ekonomsko enoto kot organizacijo združenega dela, ki je stalne ali začasne narave, odvisno od oblik dejavnosti, lokacije objekta itd., kot tudi organizacije, ki ima zaokroženo tehnologijo, ki ustvarja skupni dohodek in v kateri delovni ljudje neposredno uveljavljajo svoje samoupravne pravice.

V zvezi s potrebo, da je nujno čim bolj razviti neposredno samoupravljanje, je v posameznih poročilih poudarjeno, da samoupravljanje ni samo odločanje in izvajanje, oziroma vodstvo izvajanja, temveč se pomemben vpliv na odločanje in izvajanje oblikuje v dogovoru pred odločitvijo, kot tudi, da bi morali v procesu odločanja uporabiti vse oblike, ki omogočajo sprejetje odločitev na demokratičen samoupravni način. To pomeni, da bi morala biti odločitev posledica celotnih interesov skupnosti s stališčem njenih dolgoročnih ciljev in nalog.

Menda ne bo odveč, če poudarimo, da je bilo glede kolegijskih izvršilnih organov v podjettih v poročilih poudarjeno, da na ta način dosežemo smotrno odločanje, kot tudi večjo samostojnost pri odločanju.

Glede posamičnih izvršilnih organov, kot so direktor, vodje organizacij združenega dela in drugih podobnih izvršilnih organov, je bilo poudarjeno, da bi morala biti njihova vloga in njihov položaj čim bolj stabilna, da bi lahko izvajali svoja pooblastila. Poudarjeno je tudi, da so za uspešnost svojega dela odgovorni samoupravnim organom.

Vodenja torej ne bi smeli pojmovati kot funkcijo mehničnega operativnega vodenja procesov poslovanja, temveč odsev družbenih odnosov. Njegova vsebina je določena z načrtovanjem in programiranjem, z metodologijo organizacije dela, razvojem samoupravnih odnosov itd. Zaradi tega je eden bistvenih pogojev za krepitev in nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v delovni organizaciji ločitev funkcije upravljanja od funkcije vodenja.

Glede normativne dejavnosti so pripombe, da je precej osredotočena v rokah delavskega sveta in da v posameznih primerih poteka brez zadostnega posvetovanja, ter vpliva delovnih ljudi in neposrednih proizvajalcev.

Delovne organizacije so spo-

znale, da je ena od pomanjkljivosti v razvoju samoupravljanja tudi nezadostna izobrazba članov delovne skupnosti. Zaradi tega opozarjajo, da bi morali izoblikovati sistem družbeno-ekonomskega izobraževanja ne le za člane organov upravljanja, temveč vseh članov kolektiva. Bolj bi se morali zavzemati za večjo intenzivnost in sistematičnost izobraževanja, zlasti, kadar gre za njegov ekonomsko-psihološki vidik. Gre namreč za temeljni pogoj, ki naj poveča interes samoupravljalcev za upravljanje in odločanje.

INTEGRACIJSKA GIBANJA

Delovne organizacije so poudarile, da so v pogojih sodobne organizacije gospodarskega in družbenega življenja integracijska gibanja in medsebojno povezovanje subjektiv v procesu družbene reprodukcije svojevrsten izraz tehnično-tehnološke in ekonomske nujnosti. Po drugi strani je za integracijo, kot širši družbeni proces značilno vedno bolj za-vestno povezovanje delovnih ljudi in skupnosti v funkcionalno enotne družbene celote.

Eden od številnih družbenih dejavnikov z najizrazitejšim in najširšim obsegom vplivanja v smislu povezovanja delovnih ljudi v globalno družbo je proizvodnja materialnih dobrin, ki temelji na podružbljenem delu in samoupravljanju.

Zaradi močne razdrobljenosti proizvodnih zmogljivosti in vedno večjega vpliva svetovnega tržišča na tokove domače reprodukcije, so se določene sorodne delovne organizacije začele intenzivneje medsebojno povezovati. Na to so vplivali tudi zaostreni pogoji za gospodarjenje po uveljavitvi ukrepov gospodarske in družbene reforme, ki so zahtevali nove organizacijske oblike in sodelovanje na vseh področjih družbene proizvodnje.

Poudariti je treba, da je integracija, ki je bila zlasti intenzivna v zadnji dekadi družbeno-ekonomskega razvoja, potrdila pravilnost ustvarjanja tako imenovanih ekonomsko-tehnoloških in samoupravnih sistemov. To potrjujejo tudi primeri združenih delovnih organizacij, ki po obsegu in strukturi preraščajo običajne razsežnosti klasičnih kombinatov.

Pri nas so se razvile tudi druge vrste integracij, predvsem bi morali omeniti združena podjetja. Izkušnje iz dela združenih podjetij navajajo k sklepu, da je pri pomanjkanju shem in pogojev za trdnjše povezovanje subjektov združevanje samostojnih organizacij združenega dela v enotno organizacijo zadovoljiva oblika integracije. Združena podjetja ustvarjajo z integracijo močnejše ekonomske temelje, ki jih praviloma zagotavlja matična organizacija. To ji omogoča smotrnejše izkoriščanje lastnih proizvodnih, prodajnih in skladiščnih zmogljivosti ter učinkovitejše delovanje celotnega ustroja organizacije dela in samoupravljanja.

Zelo razvita oblika medsebojnega povezovanja in sodelovanja delovnih organizacij je bila v praksi uresničena s poslovnim združenjem. To je najširša združitev delovnih organizacij v gospodarstvu, ustanavljajo pa se praviloma po gospodarskih pano-

gah in vejah. Ni pa tako redek primer, da je v nekaterih med njimi združen tudi širši krog različnih dejavnosti, katerih interesi so bolj ali manj skupni.

O rezultatih kongresa, stališčih in resolucijah bo podana izčrpna informacija v eni od naslednjih številčk našega glasila.

—JL—

VREMENA ŽELEZARSTVU SE JASNIJO

(Nadaljevanje s 7. strani)

Dosegli smo:

— surovega železa	43.800 t, kar je proti poprečju 1969	103 %
— surovega jekla	175.000 t, kar je proti poprečju 1969	11 %
— blagovne proizvodnje	134.00 t, kar je proti poprečju 1969	102 %
— realizacije	443 milijone din,	118 %

Proti poprečju lanskoletne realizacije so napredovale vse železarne, in to:

— Jesenice	na 264,3 milij. din ali za 15,5 %
— Ravne	na 125,6 milij. din ali za 14 %
— Štore	na 53,7 milij. din ali za 31 %

Izvršitev obsega realizacije, predvidene v gospodarskem načrtu, ne bo problematična, saj smo jo že na startu po prvem četrtletju pressegli za 2 %, težji pa bo problem v fizičnem obsegu proizvodnje, ki je glavna zadolžitev podjetja in organizacij združenega dela. V primerjavi z načrtom smo po treh mesecih dosegli le 91 % letnega proporca blagovne proizvodnje. Zaostanek blizu 13.000 ton bo zelo težko nadoknaditi. Posamezne železarne so izdelale:

— Jesenice	86.270 ton ali 94 % načrtovane proizvodnje,
— Ravne	26.300 ton ali 90 % načrtovane proizvodnje,
— Štore	21.100 ton ali 84 % načrtovane proizvodnje.

Najbolj kritično je torej v Štorah.

Zavedati se moramo, da je na našem tržišču nastala prava kriza na področju jekla. Vsaka tona zaostanka v železarnah neprijetno deluje na razpoložnje potrošnikov in preko njih na vse tiste predstavniške in druge organe, od katerih dobre volje je odvisno razsodno odločanje pri reševanju železarstva.

Zadovoljni smo lahko na spremenjeni miselnosti v Sloveniji, ki je že neposredno prisotna pri kreiranju predloga, kateri naj trajnejše rešijo ekonomski položaj in samostojnost razširjene reprodukcije železarn združenega podjetja. V izdelavi je poleg dodatnega znižanja interkalarnih obrestí, prolongiranje anuitet, odobritve novih kreditov in železarnam odgovarjajoče konvencije kratkoročnih kreditov. To nam poleg uporabe mehanizma za cene, ki nam je omogočilo regulacijo cen po devalvaciji, da je prepričanje, da bomo letos dosegli pogoje za realizacijo srednjeročnega razvojnega programa. Nič pa ne bo doseženega brez našega sodelovanja in požrtvovalnega prizadevanja.

Stabilizacija gospodarstva je naloga vseh, zlasti pa proizvodnih delovnih skupnosti. Če tudi še nismo dobili prave oblastne vzpodbude, moramo samoiniciativno pristopiti k stabilizacijskemu programu, ki naj bi pomenil večjo aktivnost pri koriščenju naših proizvodnih sredstev. Postavke proizvodnje, predvidene v gospodarskem načrtu, so pri tem naše osnovne obveze.

Smo v teku razprav na amandmaje, ki naj dajo zvezno ustavo, vredno sedanjega časa. Enotnost jugoslovanskega tržišča in večja samoupravna suverenost republik in pokrajin bo glavno načelo naših novih odnosov. Nova ustava bo pomenila odpiranje nove dobe koncentracije sredstev. Združevanje pomeni delitev dela, specializacijo proizvodnje, skupne raziskave in usklajen razvoj, zato bo v prihodnje to važna sestavina poslovnega usmerjanja. Dohodek tistemu, ki ga je ustvaril, bo tudi v tej eri naše načelo, zato bo tudi v velikih poslovnih grupacijah ustvarjena vrednost merilo delitve dohodka. Mi s prednostjo že oblikovane skupne proizvodne poslovne tvorbe vstopamo v novo obdobje. Tudi to je veter, ki jasni nebo nad nami.

Gregor Klančnik, gen. direktor ZP Slovenske železarne

Priznanje OF našemu gasilskemu društvu

Na proslavi 30-letnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ki bo dne 26. aprila, prejme naše industrijsko gasilsko društvo Priznanje OF, ki obsega diplomu in srebrno značko. V obrazložitvi predlagatelja je navedeno, da je bilo gasilsko društvo Železarne Štore ustanovljeno leta 1945. Ves povojni čas se je društvo s svojim članstvom vključevalo v akcije, ki jih je organizirala OF, še zlasti pri odстранjevanju posledic vojne, komunalnem urejanju, urejanju hudournikov, gradnji vodovoda in ceste Štore—Svetina ter izgradnji gasilskega doma. Društvo ima zasluge za sodelovanje z

vsemi krajevnimi organizacijami, še posebej z organizacijo Rdečega križa. Zasluzno je za vzgojo mladih gasilcev. V tekmovalnih dosegah društvo vidne uspehe, pionirji so bili republiški in zvezni prvaki, mladinska ekipa pa je na mednarodnem tekmovanju osvojila tretje mesto. Gasilsko društvo »Železarne« Štore je najmočnejše in uspešno društvo v občinski gasilski zvezi, tako na področju izpolnjevanja nalog požarnega varstva kot tudi na političnem.

Vsem članom društva ob tem visokem priznanju naše iskrene čestitke.

Javna razprava o ustavnih spremembah

Bližnje ustavne spremembe niso v sedanjem razvoju nekaj povsem novega. To je dozorel čas, da v ustavo napišemo politične dogovore, ki so se gradili postopoma, bili so že razčlenjeni na IX. kongresu in I. konferenci ZKJ in ostalih političnih in samoupravnih telesih. Prihajamo v politični trenutek razprav, ko lahko vsak zainteresiran občan spozna in reče svojo besedo o svoji nadaljnji samoupravni usodi. Rezultat teh prizadevanj bo seveda odvisen od današnjih možnosti, od stopnje današnjih odnosov, od stopnje današnje zavesti in ocen o današnji samoupravni delovni realnosti.

Predložene ustavne spremembe pravzaprav zelo široko zajemajo najpomembnejša razmerja v naši samoupravni družbi in federativni državi. Hočejo postaviti temelje in možnosti za uspešno razreševanje nasprotij, ki obremenjujejo gospodarski, družbeni in politični razvoj v sedanjem zgodovinskem trenutku. Ta nasprotja se morajo razrešiti v korist enakopravnosti narodov, samoupravljanja, demokracije in socializma. Glavno vsebino predloženih ustavnih sprememb lahko najhitreje spoznamo po naslednjem pregledu takole:

Prvič, globoka reforma federacije, bistvena sprememba vloge in funkcije federacije, bistvena povečana vloga in samostojnost republik in pokrajin, postavitev temeljev za razvoj novih odnosov v federaciji — in to v duhu še doslednejše enakopravnosti narodov in narodnosti. V bistvu je to velik napredek pri reševanju perečih problemov v nacionalnih vprašanjih, ki se porajajo na današnji stopnji razvoja jugoslovanske, samoupravne, socialistične družbe in federativne državne skupnosti.

Drugič, ustavne spremembe pomenijo nov, velik korak v osvobajanju dela. Odpravljajo in omejujejo državne posege in ustvarjajo možnosti ter dajejo še širša pooblastila samoupravljanju nad celotno družbeno reprodukcijo. To je velik korak pri krepitvi položaja delavskega razreda in pravic delovnega človeka pri upravljanju in razpolaganju z družbenim proizvodom, z družbenimi sredstvi za proizvodnjo na področju družbene proizvodnje, ter na vseh drugih družbenih področjih.

Prvo in drugo ustvarja podlago za razširitev nacionalnih, političnih in socialnih svoboščin in pravic delovnega človeka, narodov in narodnosti. To pa vodi samo k temu, da se bistveno poveča vloga delovnega človeka pri političnem odločanju na vseh ravneh in v vseh okoljih. Za delovnega človeka in za narode in narodnosti kot celoto, predvsem pa za delavski razred vseh narodov in narodnosti daje nove možnosti za večje in širše svoboščine in pravice. Pravice pa hkrati pomenijo večjo odgovornost, ne samo za usodo vsakega posebej in ne samo za njegov razvoj, ampak tudi za usodo, napredek in razvoj vseh.

Svoboščine in odgovornosti so povezane in jih v nobeni resnični demokraciji ni mogoče ločiti, kot

ni mogoče ločiti odgovornosti in družbene zavesti. V luči ustavnih sprememb se kaže tudi vprašanje, kakšna naj bo vloga organiziranih socialističnih sil, predvsem družbeno političnih organizacij, ter kako naj delujejo v vrstah delavskega razreda in se borijo za razvoj socialistične zavesti.

Predložene ustavne spremembe izražajo razmerja, ki so se že izoblikovala in se bodo nadalje razvijala. Na kratko: spremembe, dosežki, razmerja, pravice in svoboščine delovnih ljudi, narodov in narodnosti določajo kot naš skupni dogovor, o urejanju medsebojnih razmerij, o tem, kako se morajo v prihodnje v medsebojnih odnosih obnašati, ter kako naj uresničujejo svoje lastne in skupne interese, samostojno in skupno v samoupravni državi.

Izhajajoč iz povedanih, zgodovinskih, vsebinskih definicij ustavnih sprememb je dobro postavljena obramba pred državnim poseganjem federacije, republike ali občine v samoupravne pravice. To ekonomsko zaporo predstavlja nastala amandmaja XXI. in XXII. — to sta nekakšna DELAVSKA AMANDMAJA, ker onemogočata administrativno osredotočenje sredstev za razširjeno reprodukcijo in določata, da obstajajo samoupravne pravice, ki jih delavci, celo po svoji volji, ne morejo prenesti na koga drugega. V zvezi s tem je kot njegova neodtujljiva pravica zajamčeno, da na podlagi svojega dela neposredno upravlja s posli in sredstvi družbene reprodukcije in odloča o dohodku, ki ga ustvarja osnovna organizacija združenega dela, v kateri dela. Z odločanjem, da dohodek ustvarjen s skupnim delom, v različnih oblikah povezovanja in združevanja osnovnih organizacij združenega dela, vedno pripada tem organizacijam, sorazmerno njihovem prispevku k skupnemu ustvarjenemu dohodku, je dana osnova, da se rezultat dela ne odtuji od delovnega človeka in da človek ostane v vseh oblikah združenja dela in sredstev vedno neposredni nosilec pravic, da na podlagi svojega dela odloča o njem.

V amandmaju o družbeno-ekonomskem položaju človeka (XXI. amandma) so popolneje določeni tudi odnosi pri delitvi ustvarjenega dohodka, podane so bolj določene osnove in merila za pridobivanje osebnih dohodkov in določena so načela o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o teh osnovah in merilih. Hkrati je ljudem v združenem delu z združenimi sredstvi zajamčen osebni dohodek in druge pravice na podlagi dela, ki zagotavlja njihovo specialno sigurnost in stabilnost, odvisno od splošne stopnje produktivnosti skupnega dela in od splošnih pogojev v okolju, kjer živijo in delajo, kar se določa z družbenimi dogovori, ki jih sklepajo delovni ljudje v organizacijah združenega dela, sindikalne organizacije in organi družbenopolitičnih skupnosti.

S tem se osebni dohodki delovnih ljudi v združenem delu neposredno vežejo na delo, ozi-

roma rezultate njihovega tekočega, kakor tudi preteklega dela, delu samemu pa daje neposrednejši družbeni značaj, s čimer se osnove in merila za pridobivanje osebnih dohodkov ločujejo od slučajnosti. V zvezi s tem se razrešujejo vprašanja, kako se izogniti neopravičenim razlikam v osebnih dohodkih, ki niso rezultat dela, ampak monopolnega položaja in podobno.

Določena so tudi osnovna načela pomoči organizacijam združenega dela, ki zapadajo v ekonomske težave, kot tudi obveznosti do delovnih ljudi, kadar zaradi tehnoloških ali ekonomskih razlogov preneha potreba po njihovem delu v organizaciji, v kateri so delali.

V okviru odnosov, ki določajo družbeno-ekonomski položaj delovnega človeka je končno opredeljen tudi odnos delovnih ljudi v organizacijah združenega dela do finansiranja splošnih družbenih potreb, ki jih uresničujejo družbeno-politične skupnosti ter plačevanja dajatev za te potrebe, pogojeno z možnostmi gospodarstva.

V celoti rečeno, je v XXI. AMANDMAJU dana odločilna vloga delovnim ljudem v združenem delu, njihovem samoupravnemu odločanju in sporazumevanju; vloga družbenopolitičnih skupnosti pa je omejena na objektivno nujne okvire, v katerih ne posegajo v odnose, ki so lahko na dani stopnji materialnega in družbenega razvoja v neposredni funkciji združenega dela.

V XXII. amandmaju so določeni osnovni odnosi med različnimi organizacijami združenega dela, ki nastajajo z združevanjem dela in sredstev, kjer so posebej določeni odnosi, ki nastajajo z združevanjem sredstev v obliki

kreditov ali tako imenovanim skupnim vlaganjem s pravico, da na tej podlagi organizacije sodelujejo pri dohodku drugih in podobno. Vsi ti osnovni odnosi so določeni v skladu družbeno-ekonomskim položajem delovnega človeka, ki se nanaša na ta položaj, tako da so pri tem podane tudi bolj določene omejitve glede pravic, da se ne bi spremenili v obliko odtujevanja funkcij in sredstev družbene reprodukcije od delovnih ljudi. Delovni ljudje morajo biti osnovni nosilci teh funkcij in sredstev na podlagi svojega dela.

Takšno izhodišče v XXI. in XXII. amandmaju, seveda le na grobo obdelano, je v svoji notranji nuji pogojeno in povezano z večjo veljavo, ali z vsestransko afirmacijo delovnega človeka v celotnem združenem delu, z njegovimi nedotakljivimi pravicami v združenem delu in v vseh integracijah. Delavski razred je torej pred veliko priložnostjo, da uresniči mnogo svojih, že z visokim, odločnim glasom povedanih teženj. Zato jih ni možno več uresničiti zgolj samo z govoricami, vsebino ustavnih sprememb od XX. do XL. amandmaja. To je vsakodnevna revolucionarna obveznost do nakazane idejno-politično samoupravne platforme. Zdaj, ko smo v pravem delovnem vzdušju v družbi, v primerjavi s starim in novim, lahko tu zvemo, koliko je v nas še primesi starega, ostankov družbene zavesti ter starih idej in predsodkov. Globina in daljnosežnost sedanjih družbenih sprememb sta velik samoupravni izpit, s katerim je treba potrditi tudi dejansko privrženost vsakega posameznika okolju in novim pogojem. Pogoje pa vsak posameznik pomaga ustvarjati s svojim naporom udeleževanjem.

Sklepi samoupravnih organov

Na 14. seji EKONOMSKO POSLOVNEGA ODBORA dne 2. aprila 1971 so bili sprejeti naslednji važnejši sklepi:

Pregledal je sklepe sprejete na 12. in 13. seji Ekonomske poslovnega odbora dne 24. II. oziroma 2. 3. 1971 in njih izvršitev dodal naslednje spremembe oziroma dopolnitve sklepov:

1. Spremenil je svoječasen sklep glede sestava komisije za revizijo obstoječega pravilnika o osebnih dohodkih v tem smislu, da je predsednik komisije VALDMAN Štefka, člani pa Mastnak Olga, Suhar Anton, dipl. ing. Peter Knez in dipl. ing. Vuk Mihael.

2. Za nadurno delo je določil gornjo mejo 1,5 %, ki se lahko izravna kumulativno. V ta procent pa niso vštete nadure opravljene zaradi posebnih anomalij v tovarni, ali če je manjko zaposlenih, ali pa če to zahteva proizvodni proces, da so stroji in naprave boljše izkoriščeni.

3. Z ozirom na tolmačenje Zveznega sekretariata za delo je menjal sklep glede praznovanja 4. julija DNEVA BORCA tako, da se praznovanje z ozirom na to, da pade na nedeljo, prenese

na naslednji dan. S tem je v juliju 22 in ne 23 delovnih dni.

4. Dopolnil je svoječasno sprejet načelen sklep glede izgradnje skladišč v podjetju tako, da je sklenil, da se čimprej prouči problem skladišč, predvideti njihovo velikost, določiti lokacijo in izdelati projekt, da bi lahko takoj, čim bi imeli ustrezna sredstva, pričeli z gradnjo.

5. Obravnaval in sprejel je na znanje ostvaritev proizvodnje v februarju 1971 in kumulativno za januar in februar, kakor tudi orientacijski finančni rezultat.

6. Obravnaval je predlog operativnega plana za april 1971 in sklenil,

a) potrdil je fizični obseg proizvodnje, program nove proizvodnje in osvajanja, fakturirano in plačano realizacijo ter povprečno prodajno ceno za april 1971;

b) odobril je nadure za mesec april ter naknadno odobril še neodobrene nadure za februar in marec 1971.

7. Naknadno je odobril službeno potovanje tov. Marjana Belej in dipl. ing. Jožeta Urbančiča v DDR ter s tem v zvezi obravnaval za predloženo poročilo o potovanju.

OSNOVE EKONOMIKE

(3. nadaljevanje)

OBRATNA SREDSTVA

Med obratna sredstva načeloma spadajo:

- surovine,
- material,
- nabavljeni polproizvodi in deli,
- droben inventar na zalogi in v uporabi,
- nedokončana proizvodnja,
- polproizvodi,
- gotovi proizvodi,
- denarna sredstva obratnih sredstev,
- terjatve iz obratnih sredstev in
- aktivne časovne razmejitve.

Zaloga materiala

Med obratna sredstva štejemo le neporabljene količine materiala (surovine, material, polproizvodi in deli). Zaloga materiala vstopa v obratna sredstva v načelu po nabavni vrednosti. Pri tem je poleg nabavne cene upoštevan tudi morebitni prometni davek, carina pri uvozu, stroški prevoza. Splošni stroški nabave niso zajeti v nabavni ceni materiala.

Za vrednotenje zalog materiala je več možnosti in sicer:

- po zadnjih drsečih povprečnih cenah,
- po stalnih cenah s sorazmernim odmikom,
- po zadnjih cenah,
- po prvih cenah.

Brez ozira na način vrednotenja končnih zalog ne bi smeli mimo zahteve, da cene materiala v zalogi ne smejo prekoračevati novih tržnih cen. Če je npr. zaloga previsoko ovrednotena, skriva izgubo, če je nasprotno zaloga prenizko ovrednotena, skriva dobiček. Razlika je v tem, da ne škoduje če ima podjetje skrite dobičke, je pa nevarno, če ima v zalogah skrite izgube.

Droben inventar:

Droben inventar so vsa tista delovna sredstva, ki niso uvrščena med osnovna sredstva. Razlog za to delitev je v tem, da imajo sredstva, ki jih označujemo kot droben inventar, krajšo življenjsko dobo od leta dni ali pa nabavno ceno posameznega kosa nižjo od 1.000 din. Pri tem je

nekaj izjem npr. računski, pisalni in drugi pisarniški stroji, blagajne, omare in drugo pohištvo — kot POSLOVNI INVENTAR ne spada med obratna, temveč vedno med osnovna sredstva.

Droben inventar v širšem smislu je:

- droben inventar (v ožjem smislu) (orodja, naprave, pisarniški, laboratorijski, obratni, skladišni in drugi droben inventar),
- embalaža (ločljiva in vračljiva),
- avtomobilske gume.

Za vrednostni odpis drobnega inventarja v uporabi so naslednje možnosti:

- da ga ob prenosu v uporabo takoj v celoti odpišemo,
- da ga ob prenosu v uporabo odpišemo 50 %, ostalih 50 % pa tedaj ko ni več sposoben za uporabo in
- da ga odpisujemo časovno ali funkcionalno tj. podobno kot osnovna sredstva, le da v krajšem času.

Nedokončana proizvodnja

Nedokončana proizvodnja se razlikuje od dokončanih proizvodov v tem, da še ni namenjena prodaji. Ovrednotena je po stroških, ki jih je povzročila do te stopnje predelave.

Tudi pri nedokončani proizvodnji bi podjetje prikrivalo izgubo, če bi bili stroški višji od tržnih cen. Obstoja več možnosti vrednotenja nedokončane proizvodnje kot:

- z vsemi stroški, ki sestavljajo njeno lastno ceno,
- samo s proizvodnimi stroški ali
- samo z variabilnimi stroški
- samo z materialnimi stroški in amortizacijo.

Zaloga proizvodov

Dokončni proizvodi so namenjeni prodaji. Ovrednotenje je lahko prav tako različno, kot pri nedokončanih proizvodih. Različne metode vrednotenja zaloge gotovih izdelkov pri nespremenjenem obsegu, vodijo do različne potrebe po obratnih sredstvih. Po uvedbi Direct Costing metode bomo v našem podjetju vrednotili zaloge predvidoma le po variabilnih stroških.

Denarna sredstva obratnih sredstev

Ločimo:

- denarna sredstva v blagajni,
- denarna sredstva v banki,
- hitro vnovčljive vrednostne papirje.

Podjetje se v glavnem poslužuje pri plačevanju žiro računa, zato nima potrebe, da bi imelo v blagajni večje vsote denarja. Žiro račun je *osrednji račun* denarnih sredstev, ki jih ima podjetje v banki. Po potrebi ima podjetje v banki tudi devizni račun. Vnovčljivi vrednostni papirji so zlasti ČEKI in MENICE.

ČEK je vrednostni papir, katerim daje izdajatelj (trasant) nalog svoji banki (trasatu), da izplača določen znesek denarja na določenem mestu označenemu uporabniku ali osebi, ki jo ta odredi (tj. remitentu).

MENICA je vrednostni papir, ki vsebuje obveznost do plačila določene vsote denarja v določenem času in na določenem kraju. Menica je po svoji gospodarski vsebini *kreditni vrednostni papir*, ker jo izdaja tisti, ki v danem trenutku nima denarja in išče kredit. Poznamo več vrst menic, nas pa zanima predvsem tako imenovana *blagovna menica* (rimesa), ki jo izdajatelj daje prodajalcu blaga kot jamstvo za plačilo v določenem času in na določenem kraju.

Terjatve iz obratnih sredstev

Terjatev je premoženjsko pravno razmerje, ki se sestoji iz pravice do zahtevka, da določena oseba poravnava svojo obveznost.

Poznamo:

- terjatve od kupcev,
- terjatve od dobaviteljev,
- terjatve zaradi preplačanih pogodbениh in zakonskih obveznosti iz dohodka in
- druge terjatve.

Terjatve od kupcev se pojavljajo toliko časa, dakler kupci ne poravnajo dolžnih zneskov. V primeru, da nastane spor (sporna terjatev) ga rešuje pristojno redno ali gospodarsko sodišče. V praksi pride tudi do prisilne izterjatve.

Dvomljive in sporne terjatve vstopajo med sredstva podjetja le z višino, ki bo predvidoma izterljiva.

Do dobaviteljev ima podjetje navadno obveznosti, terjatve do njih pa se pojavljajo v dveh primerih in sicer:

- zaradi predujemov, ko podjetje prej plača dobaviteljem kot od njih prejme naročeno blago ali
- ko podjetje plača dobaviteljem več kot bi bilo potrebno.

Aktivne časovne razmejitve

To so v bistvu nevračunani stroški. Nekateri stroški v podjetju ne nastajajo enakomerno zato takih stroškov ob nastanku še ne vračunamo temveč jih razmejimo tako, da enakomerneje bremenijo stroškovne nosilce (proizvode). Nekaterih razmejenih stroškov med letom ne pokrijemo, zato jih prenesemo v naslednje leto. Presežek stroškov nad vračunanimi med letom je na koncu leta na aktivnih razmejitvah.

Pri nas npr.: kalupni okvirji v livarnah, velika popravila osnovnih sredstev, osvajanja nove proizvodnje in drugo.

OBRACANJE OBRATNIH SREDSTEV

Osnovna in obratna sredstva se lahko stalno preoblikujejo, to pomeni, da spreminjajo svoje pojavne oblike od začetka denarne oblike preko drugih oblik v končno denarno obliko.

Enkratni obrat obratnih sredstev je opredeljen s časovnim razdobjem, izraženim v dnevih v katerem se obratna sredstva *preoblikujejo* iz denarne oblike preko drugih oblik spet v denarno obliko. Če število dni v letu primerjamo s trajanjem enega obra-
ta, dobimo *koeficient obračanja*

obratnih sredstev. KOEFICIENT OBRACANJA JE ŠTEVILO, KI POVE, KOLIKOKRAT SE OBRATNA SREDSTVA OBRNEJO V RAZDOBJU ENEGA LETA.

Če podjetje poveča koeficient obračanja obratnih sredstev, lahko ustvari celotni dohodek z manjšimi sredstvi, torej je višina potrebnih obratnih sredstev obratno sorazmerna s koeficientom obračanja. Koeficient obračanja naj bi bil čim večji, to pomeni, da vsak vložen dinar pri vsakokratnem obratu poveča celotni dohodek. Zelo poenostavljeno si lahko predstavimo obračanje obratnih sredstev npr.:

vložen dinar prinese z vsakim obratom 0,20 din, v enem letu je vložen dinar imel 5 obratov torej $5 \times 0,2 = 1$ dinar oziroma skupno 2 dinarja.

Dobra organizacija dela lahko veliko pripomore k skrajšanju proizvodnega ciklusa, to pa neposredno vpliva tudi na hitrejšo obračanje obratnih sredstev in rezultat je, večji celokupni dohodek.

Če npr. traja cikel proizvodnje 73 dni je koeficient obračanja materiala

$$\frac{73}{365} = 5$$

Podjetja, ki počasi obračajo obratna sredstva največkrat ugotavljajo, da imajo izredno dolge cikle proizvodnje, velike zaloge surovin, polizdelkov in izdelkov, stalno pomanjkanje obratnih sredstev, najemajo kredite za obratna sredstva, poslovanje pa zaključujejo z razmeroma majhnim dobičkom.

Kreditni za obratna sredstva

Ločimo:

- dolgoročni in
- kratkoročni kredit.

Dolgoročni kredit lahko dobi podjetje pri bankah ali tudi pri delovnih in drugih organizacijah.

Dolgoročni kredit za obratna sredstva prenese banka na žiro račun podjetja in so to takoj sredstva, ki jih podjetje uporablja tako kot vsa druga sredstva na žiro računu. Za izrabo dolgoročnega kredita za obratna sredstva podjetje ni dolžno predložiti banki nobenih posebnih listin, medtem ko jih za osnovna sredstva mora predložiti.

Kratkoročne kredite dajejo banke za začasno povečanje zalog, za izvedbo izrednih del, ki zahtevajo večja obratna sredstva. Postopek je podoben kot pri dolgoročnem kreditu, namreč banka prenese kredit na žiro račun, podjetje pa kredit spet povrne z denarnimi sredstvi iz žiro računa.

Kartkoročne kredite dajejo lahko tudi dobavitelji. V takem primeru v bistvu kredit tako rekoč pogodbeno ureja *odložitev plačila*. Tudi menice lahko smatramo kot kratkoročni kredit. Ko menica zapade, moramo imeti denar. Enaka je zadeva pri čeku, ki pa ga podjetje ne sme izdati, če zanj nima kritja.

(Nadaljevanje na 12. strani)

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje z 10. strani)

8. Razpravljal je o poročilu o potovanju, ki sta ga predložila Jevšnik Peter n Korošec Ignac o praksi v Zah. Nemčiji in ugotovil, da je bila praksa koristna.

9. Glede dodelitve sredstev društvom in organizacijam za 1971 je sklenil, da se za ta namen predvidi 2,5 % sredstev, ki ostanejo za neto sklade po III. varianti sanacijskega programa.

V vsakem primeru pa se daje društvom in organizacijam za njihovo dejavnost pomoč v višini 10.000 din mesečno, da se tako zagotovi eksistenčni minimum. Z nakazovanjem tega zneska je pričeti takoj.

Tajništvo organov upravljanja

TOPLI OBROK

Kadrovsko-socialnemu odboru in odboru za splošne zadeve, normativne akte in informacije je bila na skupni seji o problematiki prehrane v podjetju posredovana naslednja informacija:

Analiza, ki je bila izvršena in ki jo posredujemo, ima namen prikazati dejansko stanje tako glede organiziranosti dostavljanja toplega obroka, kot materialnih stroškov in režije v drugem polletju 1970.

V tem času je bilo izdanih skupno 228.652 obrokov in je bila povprečna cena obroka 3,51 din, ostala režija skupno z osebnimi dohodki pa 1,33 din.

Taka cena materialnih stroškov povzroča, da ima tople obrok od 1.747 do 1.770 kalorij, da je količina toplega obroka 0,51 tekočine ter da vsebuje od 10 do 15 dkg mesa in 20 dkg kruha, dočim je mrzel obrok od 470 do 1.121 kalorij, 10 do 15 dkg mesnih izdelkov in 20 dkg kruha. Pri izbiri toplega obroka moramo poudariti, da se je občutno zmanjšala uporaba drobovine, ker je bilo na njen račun veliko kritike, jasno pa je, da je meso in razni mesni izdelki znatno dražje kakor pa drobovina. Cene prehranbenih artiklov pa so se povišale od 3,5 do 35 %.

Kakor je bilo že omenjeno, na materialne stroške vpliva tudi kalorična vrednost vsakega posameznega obroka. Za primerjavo lahko navedemo, da smo se zanimali v več drugih delovnih organizacijah in nismo v nobeni ugotovili niti večjo kalorično vrednost toplega obroka, niti ne tako visoko, kakor je pri nas, temveč v večini ostalih podjetij kalorična vrednost dosega maksimalno do 1.100 kalorij. V večini primerov pa je višina kalorij od 700 do 1.000.

Na tako visoko režijo vpliva predvsem to, da nimamo urejenih jedilnic, razen v livarni II., saj je treba obrok dostavljati za vsako izmeno dnevno na 32 postajališč in kot primer lahko navedemo, da prevozi dostavni avto na dan povprečno 50 km. Imamo celo take primere, ko moramo dostaviti tople obrok za enega ali dva zaposlena.

Izredno težek problem pa je, ki tudi vpliva na režijo, ravnanje in uporaba porcij. S porcijami se izredno slabo ravna. V nobenem obratu ni zadolženega človeka, ki bi odgovarjal za porcije, tako da jih moramo letno povprečno nabaviti od 600 do 800 komadov, cena porcije pa je 8,60 din. V zadnjem času se je poleg tega pojavil še problem, ker nam EMO ni mogel izdelati novih porcij, zaradi pomanjkanja pločevine, tako da smo bili prisiljeni pri delitvi toplega obroka v dopoldanskem času iste porcije uporabljati dvakrat.

SedANJI način dostavljanja tople malice v porcijah povzroča tako visoko režijo tudi zaradi večjega števila zaposlenih v kuhinji s pripravo in za pomivanje posode.

Z nabavo novih parnih kotlov (montirani bodo ta mesec), se bodo znatno znižali stroški porabe premoga in pa stalnih popravil do kraja zastarelega štedilnika. Premoga porabimo mesečno ca. 8 ton.

Smatramo, da je dovolj jasno prikazana in utemeljena cena toplega obroka. Posebno vprašanje je kvaliteta, za katero nimamo namena dajati opravičila, vendar pa bi radi poudarili, da ob takih primitivnih pogojih je težko izboljšati kvaliteto. Bistveni razlog pri vsem tem pa je dosedanji način dostave v porcijah, kar kvaliteto hrane v veliki meri zmanjšuje.

Opozoriti želimo tudi, da smo v preteklem času iskali rešitev ali da bi kupovali hrano drugje, ali pa da smo poskusili tudi s hrano v zmrazjeni obliki od podjetja SLJEME, vendar je ta poskus nalletel na negativen odziv in smo morali s tem prekiniti.

V zadnjem času smo zahtevali ponudbo od samopostrežne restavracije iz Celja, ki jo v skrajšani obliki posredujemo. Primerjava cene našega toplega obroka in njihovega predloga kaže, oziroma je razvidna iz naslednje tabele:

	Gostinska enota ŽŠ	Samopostrežba Gaberje
Materialni stroški	3,51 din/obrok	3,80 din/obrok
OD + režija	1,33 din/obrok	1,13 din/obrok
Skupaj	4,84 din/obrok	4,93 din/obrok
Količina	0,5 litra	0,5 litra
Kruh	20 dkg	20 dkg
Kalorična vrednost	1.776 kcal	1.350 kcal

Poudariti pa moramo, da je cena višja od naše dosedanje, poleg tega pa zahteva še posebne stroške za prevoz, kalorična vrednost pa je znatno nižja, saj je najvišja kalorična vrednost 1.350 kalorij. Omeniti je namreč potrebno, da se z dostavo že gotovega toplega obroka režija zniža od sedanjih 1,33 na 1,13, saj bi praktično lahko znižali število samo treh izmenskih kuharic. Tretji načelni pogoj, ki ga v ponudbi daje to podjetje je, da dostavlja tople obrok samo za dopoldan in popoldan, ne pa tudi za nočno izmeno, ampak bi ta imela samo hladno malico.

Po našem mnenju je ponudba nesprejemljiva trenutno, saj bi z nižjimi kalorijami bila cena obroku višja, vprašanje pa je tudi za nočno izmeno samo mrzle malice.

Za izboljšanje tako kvalitete, higienske in kulturnejše postrežbe in zmanjšanje režije toplega in mrzlega obroka, predlagamo naslednje:

1. Da se takoj pristopi k preureditvi prostorov v Štorah I. — centralne jedilnice za vse obrate. Načrti so gotovi, potrebno je samo izprazniti prostore in pričeti z gradbenimi deli. S tem bi ukinili vse porcije in bi ukinili tudi bife, ker bi se ta postavil v centralno jedilnico.

2. Z zgraditvijo aneksa v valjarni II., bi se morala zgraditi tudi nova jedilnica, ki je tudi v načrtu.

Tako bi imeli v celotnem podjetju samo tri mesta, kjer bi se razdeljeval tople obrok.

3. Da bi se lahko to realiziralo, predlagamo, da odbora sprejmeta sklep, da se večji del sredstev iz sklada skupne porabe nameni izključno za izboljšanje družbene prehrane. S tem bi tudi odpravili pomanjkljivosti in izboljšali tudi kvaliteto toplega obroka predvsem pa higiensko in kulturnejše uživanje toplega obroka.

Direktor splošnega sektorja
Stane Sotlar

OSNOVE EKONOMIKE

(Nadaljevanje z 11. strani)

Poslovna sredstva

Sredstva, ki jih podjetje uporablja pri uresničevanju gospodarskega načrta, imenujemo POSLOVNA SREDSTVA. Ta sredstva se stalno preoblikujejo v skladu z opravljanjem nalog po znanem Marxovem obrazcu:

$$D - B \dots P \dots B' - D'$$

Denarna oblika sredstev preide v materialno obliko nastajajočih proizvodov z večjo vrednostjo, (B'), s prodajo proizvodov po dosežemo več denarja (D').

Sama poslovna sredstva v ožjem smislu so sestavljena iz OSNOVNIH in OBRATNIH sredstev, ki imajo skupno lastnost, da se pri poslovnem procesu preoblikujejo in vračajo v prvotno obliko.

Kaj si bomo zapomnili?

Obratna sredstva:

— ZALOGE MATERIALA IN VREDNOTENJE.

— DROBNI INVENTAR (v ožjem in širšem smislu).

— NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN VREDNOTENJE.

— ZALOGA PROIZVODOV.

— DENARNA SREDSTVA OBRATNIH SREDSTEV.

— ČEK (kot vrednostni papir).

— MENICA (kreditno-vrednostni papir).

— BLAGOVNA MENICA (kot jamstvo za plačilo).

— TERJATVE IZ OBRATNIH SREDSTEV.

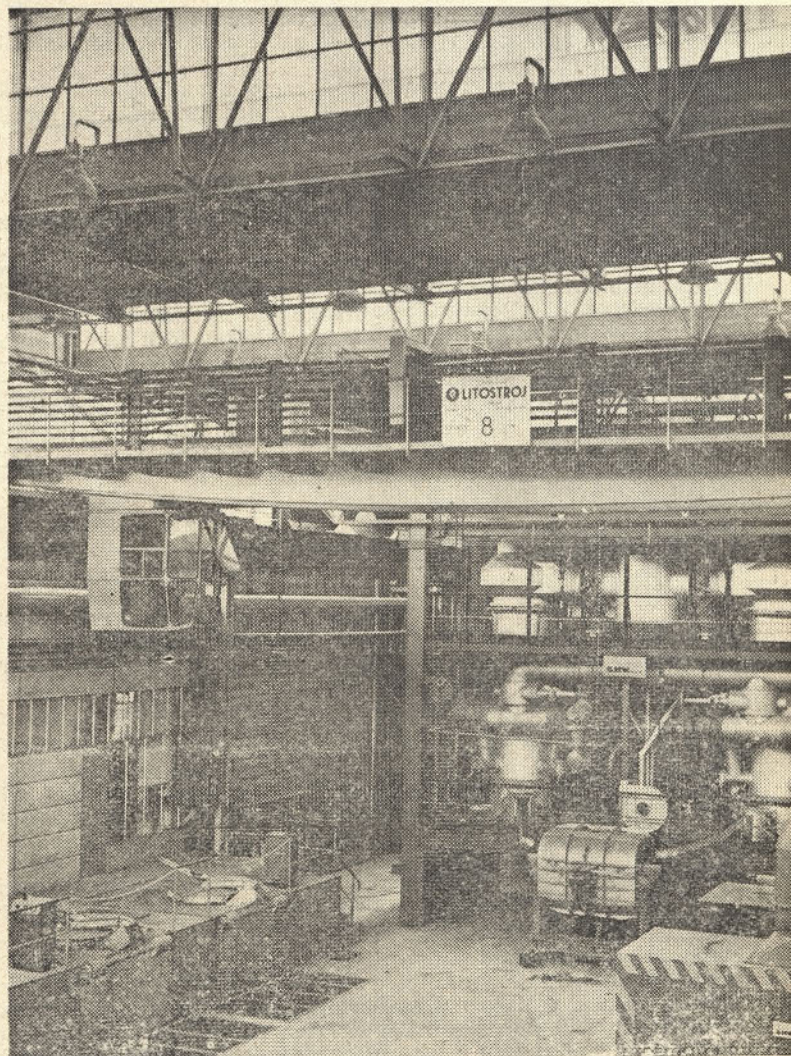
— KOEFICIENT OBRAČANJA OBRATNIH SREDSTEV.

— KREDIT ZA OBRATNA SREDSTVA (dolgo in kratko ročni).

— POSLOVNA SREDSTVA.

V naslednjem prispevku bomo obdelali STROŠKE.

Ekonomski biro

Talilni agregati v livarni II

Normalno življenje diabetiku!

Letošnji Svetovni dan zdravja — 7. april, je bil posvečen zelo razširjeni bolezni diabetesu, to je sladkorni bolezni. Vsa predavanja in druge prireditve so potekale pod geslom: »Normalno življenje tudi diabetiku!«

Dandanes je domala vsakemu količkarj razgledanemu človeku znano, da je sladkorna bolezen nevšečna in nevarna bolezen. To je v glavnem dedna bolezen, prirojena motnja v presnovi ogljikovih hidratov, posredno pa je prizadeta tudi presnova beljakovin in maščob ter drugi presnovni procesi, kot so izmenjava vode, mineralov in tako naprej, zaradi popolnega ali delnega pomanjkanja insulina. V človeški hrani so namreč poleg beljakovin in maščob ena izmed glavnih sestavin ogljikovi hidrati, ki se v prebavnem traktu razgradijo in se v obliki groznega sladkorja — glukoze — resorbirajo (vpijejo) iz črevesja v kri, po prehodu skozi jetra pa pride glukoza s krvjo po vsem telesu. Prestop glukoze iz krvi v telesne celice omogoča insulin, to je hormon trebušne slinavke (pankreas), ki ureja presnavljanje sladkorja v organizmu. Ob izogrevanju glukoze (sladkorja) v celicah, se razvija energija, ki je nujno potrebna za razne življenjske procese, kot so toplota, gibanje, dihanje, prebava, delo srca in drugih organov. Normalno delovanje trebušne slinavke z zadostno proizvodnjo insulina, omogoča normalno raven glukoze (groznega sladkorja) v krvi.

Pri sladkornih bolnikih ugotovijo zdravniki spremembe na trebušni slinavki, od jakosti teh sprememb pa je odvisno, ali bo pomanjkanje insulina popolno ali delno. Glede na to imamo opraviti z milejšo ali hujšo obliko sladkorne bolezni. Trebušna slinavka se lahko izčrpa zaradi pretiranega uživanja sladkarij. Pri ljudeh, ki so dedno obremenjeni, se lahko pojavi sladkorna bolezen zaradi stalnih psihičnih pretesov in stalne živčne razdražljivosti. Včasih poteka sladkorna bolezen brez najbolj tipičnih znakov (pogosto izločanje seča, povečana žeja, hujšanje in dr.), odkrije jo šele očesni zdravnik, h kateremu se je bolnik zatekel zaradi pešanja vida. Včasih išče bolnik pomoč pri zdravniku za kožne bolezni, ali pri ginekologu zaradi srbenja spolovila in kože ter raznih tvorbo na koži. V težkih primerih nastopi tudi zastrupitev s ketonskimi kislinami. Tak bolnik mora nemudoma v bolnišnico, za zdravljenje pod kontrolo.

Zdravniki računajo, da bo nova statistika v kratkem potrdila domnevo, da je zdaj približno že 1 % Slovencev registriranih diabetikov. Statistike razvitejših evropskih dežel in ZD Amerike beležijo 1 % do 2 % diabetikov. V ljubljanskem dispanzerju za diabetike so zadnja tri leta registrirali po 800 do 1.000 novo odkritih primerov diabetesa, medtem, ko so jih pred 10 leti odkrili na leto po 400 na istem teritorialnem območju. Danes se zgodi, da pridejo ljudje sami prosit, naj ugotovijo, ali nimajo morda sladkorne bolezni, ker je hudo žejen in t. n. Zdravstvene organizacije posvečajo vse večjo pozornost od-

krivanju sladkorne bolezni pri sistematičnih pregledih prebivalstva. Tako je vedno manj neregistriranih diabetikov. Danes diabetike uspešno zdravijo ne samo z insulinom (injekcije in tablete), temveč tudi z antibiotiki, tako da diabetiki ne umirajo več kakor nekoč ob infekcijah in operacijah, temveč vse te neprilike preživijo. Na porast števila diabetikov pa vpliva danes nezdrava prehrana s preveč maščobami in preveč močnatimi jedmi, debelost, premalo fizičnega udejstvovanja, premalo športa in rekreacije, ponekod še nehijski način življenja, kar vse pospešuje razvoj sladkorne bolezni pri podedovani nagnjenosti k tej presnovni motnji. Vnetje sečil (sečnega mehurja, ledvičnih čašic in ledvic) je skoraj obvezen spremljevalec sladkorne bolezni pri starejših ljudeh, zlasti pri ženskah, za njimi pa še drugi infekti, kot npr. gripa, pljučnica, vnetje žolčnika, trebušne slinavke, gnojenje kože in druga vnetja in poškodbe. Tudi pri bolnikih, ki se jim hitreje razvije siva mrena na očeh (katarakta), večkrat odkrijejo prikrit diabetes. Absolutna večina starostnih diabetikov se lahko zdravi samo z dietno hrano, ali z dieto in, antidiabetičnimi tabletami, medtem ko je z diabetesom v otroški in mladostni dobi povsem drugače, ker gre pogosto za popolno pomanjkanje insulina. Zato morajo ti bolniki dobivati injekcije živalskega insulina. Mlad diabetik se izpostavlja smrtni nevarnosti, če morda le za en dan ali dva opusti injekcijo insulina. Pri diabetikih je važna tudi nega zob in ustne votline ter redna kontrola pri zobozdravniku. Varovati se morajo prehlada, ki že v nekaj dneh poslabša sladkorno bolezen. Diabetiki si sladijo jedi s saharinom, ali pa jih uživajo grenke. Danes so na razpolago sladila Assugrin, Kandisin in pod., ki v manjših količinah niso zdravju škodljiva. Za kuho najprimernejši je sladkorni nadomestek sionon (sorbit, sorbitol), vendar je treba biti previden pri njegovi uporabi. Diabetikom svetujemo vsaj pet obrokov hrane dnevno, da presnova (prebava) ni naenkrat preveč obremenjena. Vsi, ki jim je prepovedan sladkor, se morajo omejevat tudi pri maščobah in močnatih jedeh, morebitno pomanjkanje kalorij pa naj nadomestijo z drugimi živili. Večina diabetikov je preveč rejenih, zato morajo shujšati, po eno do dve kili na mesec, dokler ne dosežejo idealne telesne teže. Ukvarjajo naj se s športom, fizično naj delajo. Idealno telesno težo izračunamo grobo tako, da od višine človeka odštejemo 100 cm. natančno ravnati po zdravniških navodilih.

Nobenega dvoma pa ni, da je hrana, kakršno predpisujejo diabetikom (sladkorno bolnim), priporočljiva tudi za nediabetike, ki naj se čuvajo, ogibajo hrane s preveč škrobnimi živili, kakor so krompir, kruh, testenine, veliko pa naj bo v našem jedilniku sadja in zelenjave. Diabetiki naj bodo po možnosti tudi primerno zaposleni; delovno mesto naj bo blizu stanovanja, zaradi rednih obrokov hrane in injiciranja. Ne-

primeren je poklic šoferja na dolgih progah, zidarji ne smejo delati na višinah, delovna mesta s posebno težkimi delovnimi pogoji tudi niso primerna. Predstojniki in sodelavci morajo biti poučeni o bolezni diabetika, zlasti tistega, ki prejema insulin in tablete. Bolniku ni treba izkazovati kake posebne pozornosti, ali mu dajati kakih prednosti, razen tistih, ki mu omogočajo vzdrževati predpisane obroke hrane, torej redno prebavo. Prav tako ne smemo sladkorno bolnih zapostavljati, saj je njihova delovna storilnost v razmerah, kakršne so omenjene, skoraj enaka

storilnost drugih delavcev. Omogočiti jim je treba redne ambulantne preglede, kontrole, čeprav gre za nekaj ur delovnega časa; zavedati se je treba, da bo teh ur manj, če bo imel delavec redno presnovo. Če bomo vse te okolnosti upoštevali, bo ostal tudi diabetik polnovreden član družbe in kolektiva, preživljal se bo sam s svojim delom, odpadli bodo tako tudi številni stroški na račun raznih družbenih skladov in socialnega zavarovanja. Omogočimo torej tudi diabetikom normalno življenje!

R. U.

PIŠEJO NAM... DRUŽABNI VEČER V ŠTORAH

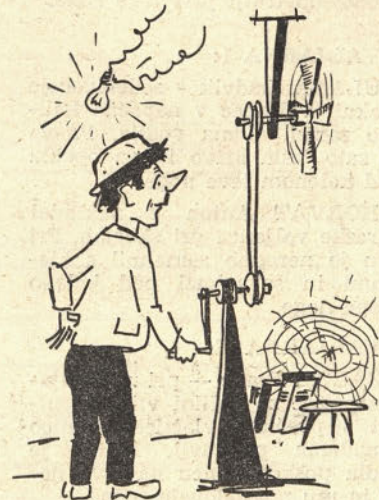
Prepričan sem, da je mnogo prebivalcev Štor istega mišljenja kot jaz: pogrešamo več kulturnih prireditev in družabnih zabav v Štorah. Ljudje v Štorah smo se nekako zaprli vase in nismo imeli priložnosti, da bi se večkrat srečali na kakih družabnih prireditvah, da skupaj pokramljamo in se poveselimo. Zato nam je Prosto-voljno gasilsko društvo naredilo veliko uslugo, ko je poskrbelo za organizacijo silvestrovanja in za pustno veselico, odtlej pa zopet pogrešamo takih prireditev, oziroma družabnih večerov. Morda bo tov. Krumpak Štefan, ki je nosil breme obeh navedenih družabnih

srečanj, še poskrbel za organizacijo kakega družabnega večera. Kar on zamisli in s pomočjo članov industrijskega gasilskega društva organizira, vedno dobro uspe, za kar mu gre vsa pohvala, v prihodnje pa naj bo deležen pri takih prireditvah vse podpore tistih, ki so mu doslej priskočili v pomoč in še ostalih, ki mu lahko pomagajo. Ne zapirajmo se v ozek krog, sestajamo in razvedrimo se, bodimo bolj družabni! To ni samo moja želja, to je želja številnih prebivalcev industrijskega naselja Štor.

Mijo Tenšek

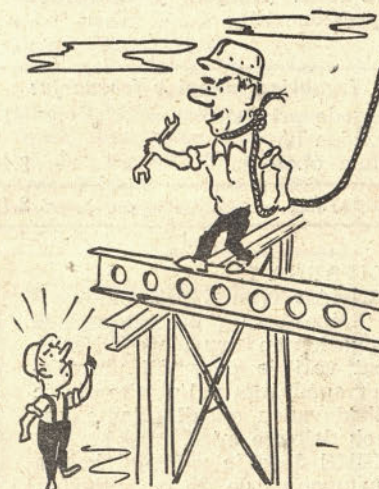
Ti bom že pokazala stabilizacijo!

Malo bom prepihal naše racionalizatorje, novatorje in izumitelje.

Ali je res, da bomo dobili novo jedilnico že čez eno leto?

Kaj se dereš, saj sem privezan.

NEZGODE PRI DELU

V mesecu marcu 1971 je bilo po obratih in oddelkih naslednje število nezgod pri delu:

Elektroplavž 1, Jeklarna 2, Valjarna I 2, Valjarna II 2, Livarna I 5, Livarna II 2, Obdelovalnica valjev 2, Mehanična delavnica 2, Promet 1, Ekspedit 2. Skupaj 21.

Brez nezgode pri delu so bili naslednji obrati oziroma oddelki:

Modelna mizarna, Elektrobrat, OTK, Ostalo, Energetski obrat, Razvojni oddelek, Komunalni oddelek, Stanovanjsko-gostinska enota.

Na poti na delo in z dela sta bili prijavljeni dve nezgodi in sicer: 1 iz šamotarne in 1 iz obdelovalnice valjev.

Pri delu so se poškodovali:

ELEKTROPLAVŽ:

SLOMŠEK Jože — pri prižiganju surovega plina mu je spodrsnilo na stopnicah in se je udaril na koleno leve noge. (Do nesreče verjetno ne bi prišlo, če bi delovala avtomatska naprava za vžig plina.)

JEKLARNA:

RAJTMAYER Mirko — se je uredal na mezinec desne roke, ko je prelagal gredice.

OPREŠNIK Zvonko — ni pravočasno odmaknil roke pri nakladanju starega železa in mu je poškodovalo tretji prst leve roke.

VALJARNA I:

ULAGA Ludvik — sodelavec je vtaknil valjanec v napačno kalibro zaradi zloma vodila. Palica je zato izšla krivo in ga opekla pod koleno leve noge.

HORVAT Anton je nakladal odrezke valjanca pri škarnjah. Pri tem je nerodno zamahnil s kleščami in se udaril pod koleno desne noge.

VALJARNA II:

ŽAGAR Franc — pri nastavljanju palice za krčilni vtik je puldist s prečnim vlačilcem palico nenadoma prestavil. Palica je padla poškodovancu na levo nogo in mu poškodovala nart.

MARKOVIČ Stanku — je pri zapiranju vhodnih vrat v valjarni II stisnilo tretji in četrti prst leve roke. (Nezgodni je botrovala ne previdnost!)

Izgubljeni dnevi v februarju:

Nezgode pri delu	174 dni	kumulativa	398
Nezgode na poti	70 dni	kumulativa	119
Ostala obolenja	2.462 dni	kumulativa	5.107
Skupaj:	2.706 dni	kumulativa	5.624

LIVARNA I:

SINKAR Ivan. Z žerjavom je hotel dvigniti valj, na katerega je bil naslonjen drugi valj. Naslonjeni valj je povzročil premaknitev spodnjega valja tako, da je poškodovancu stisnilo desno nogo ob delovno mizo.

ZEME Jože je zapenjal kokilo z namenom, da jo z žerjavom prenese na voz. Pri tem mu je

vroč pesek padel za čevljev in mu povzročil opekline na gležnju desne noge.

KOPRIVC Jože se je peljal s skipom iz peskovne jame in pri tem prijel za vrh vitlja tako, da mu je stisnilo četrti in peti prst leve roke. (Kršitev varnostnih predpisov.)

KRIŽNIK Vinko si je nevedoma postavil konico pnevmatskega kladiva na čevljev. Kladivo se je sprožilo in mu poškodovalo tretji prst desne noge.

MIKULJAN Ivan je z žerjavom dvignil kokilo in jo hotel obrniti. Prijel je za odlivke, ki se je v tem trenutku odlomil in ga poškodoval po hrbtu in levi roki.

LIVARNA II:

MOŠKOTEVC Ivan. Pri obračanju ulitka je ulitek zdrsnil s kavlja žerjava in ga udaril po zapestju desne roke.

FRECE Vinko — Sodelavcu Arzenšek Vladu se je zaradi nedisciplin pri montaži brusne plošče ta razletela. Pri tem je težko poškodovala Frece Vinka na golenici leve noge. (Malomarnost sodelavca!)

OBDELOVALNICA VALJEV:

CENE Vladimaru je pri brušenju priletel tujek v desno oko.

LESKOVŠEK Miloš je iz delavnice rinil voziček. Voziček je na stopnicah zaneslo in mu stisnilo mezinca med podboje.

MEHANIČNA DELAVNICA:

GOJTAN Jože. Pri transportu jeklenk mu je stisnilo palec desne roke.

PECIGUS Franc. Z odrezane pločevine je čistil škajo, pri čemer se mu je drobec ška je zapičil v srednji prst leve roke.

PROMET:

DOBRŠEK Ivan. Pri razpenjanju ladij je prijel z roko za ladjo, na kateri je bila naložena poškodovana ladja. Pri tem mu je gornja ladja zdrsnila in mu poškodovala mezinca desne roke.

EKSPEDIT:

KRAJNC Karlu je pri ravnanju ingotov stisnilo dlan desne roke.

MUŠKOTEVC Silvestru je pri nakladanju paličastega železa na kamion spodrsnilo. Pri tem mu je padel sveženj železa po prstih desne roke.

V premislek: 77. člen Temeljnega zakona o varstvu pri delu:

Oseba na delu mora upoštevati predpisane varstvene ukrepe in skrbeti za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu.

SLUŽBA
VARSTVA PRI DELU

Mlajši upoštevajte nasvete izkušenih

Dne 27. III. 1971 je prišlo ob 18.25 v livarni specialne litine do hujše obratne nezgode, pri kateri je bil težje poškodovan brusilec Frece Vinko.

Brusilec Arzenšek Vlado si je omenjenega dne hotel poenostaviti delo pri brušenju ulitkov. Ročni brusilni stroj na pnevmatični pogon je vstavil v večji ulitek ter ga z lesenimi zagodbami pritrdil. S tem je hotel doseči, da ročni brusilni stroj prevzame vlogo stabilnega brusilnega stroja. Navedeni brusilni stroj ima ca. 6.000 obr./min. Normalno so na njem montirane rezilne plošče ϕ 178 mm z dovoljenim številom obratov 8.600. Brusilec Arzenšek je poleg navedene brusilne plošče montiral še ploščo premera $450 \times 4 \times 40$ mm, z maksimalnim številom obratov 4.250. Montirana plošča je že bila izrabljena in je znašal njen premer le še 310 mm. Os brusilnega stroja ima premer 20 mm, montirana plošča pa ima 40 mm. Pri montaži ni uporabil nobenih vložkov, kot prirobnice pa je na eni strani uporabil rezilno ploščo 178 mm, na drugi strani pa ploščo 50 mm. Tako »strokovno montiran« brusilni stroj ni bil opremljen niti s ščitnikom. Starejši sodelavec je opozoril Arzenška, da »tako ne bo

šlo«, vendar Arzenšek opozorila ni jemal resno.

Po dvajsetih minutah dela s tako montirano brusilno ploščo je prišlo do tega, da se je brusilna plošča razletela. Del brusilne plošče je priletel Frecetv v nogo in mu povzročil preréz meče pod levim kolonom in kompliciran zlom podgolenice. Drugi del plošče pa je švignil Arzenšku mimo levega ušesa in mu prerezal rob čelade. Vzroki razletitve brusilne plošče so lahko naslednji:

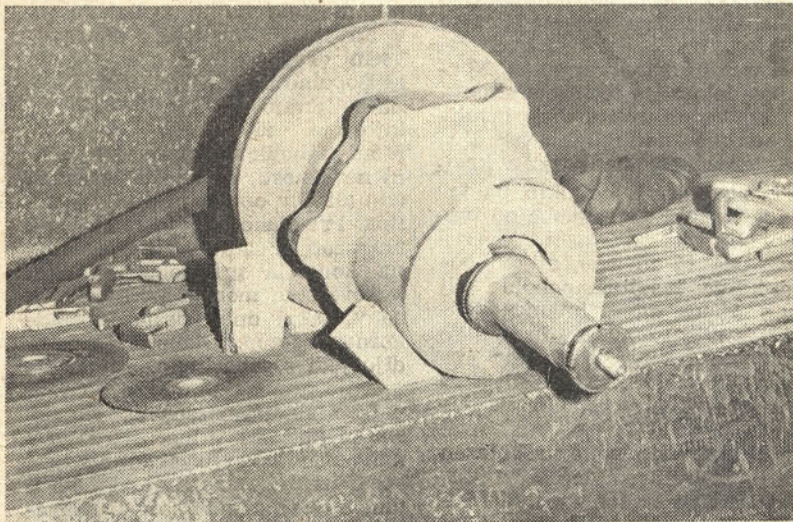
1. Nepravilno pritrjena plošča na os brusilnega stroja. Razlika med premerom osi stroja in premerom odprtine plošče je znašala 20 mm. Zaradi tega je prišlo do zamaknitve plošče ter do ekscentričnega vrtenja, kar je lahko imelo za posledico razletitev plošče.

2. Brusilni stroj ima 6.000 obr./min., dovoljeno število obratov brusilne plošče pa je bilo 4.250.

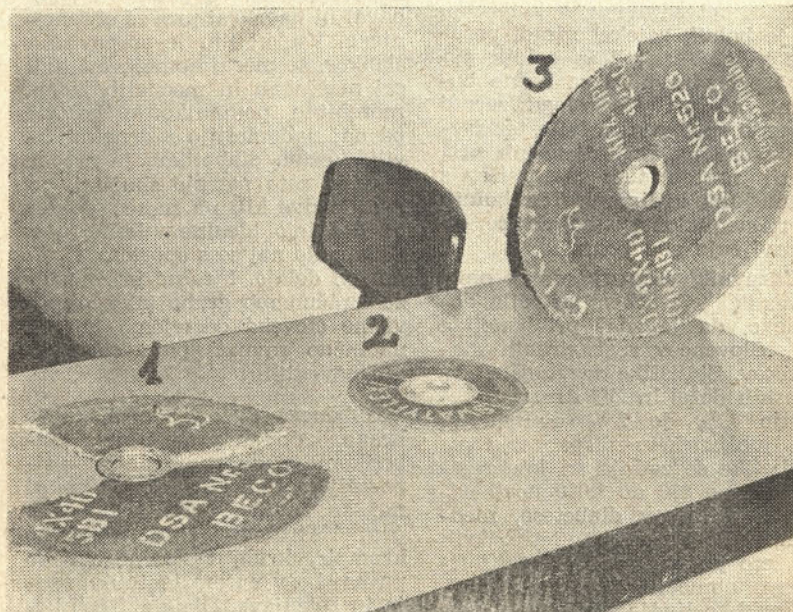
3. Plošča je bila že zavržena — izrabljena in je lahko bila tudi že poškodovana.

Iz celotnega popisa nezgode lahko povzamemo, da do nezgode najverjetneje ne bi prišlo, če bi Arzenšek upošteval opozorilo starejšega in izkušenega delavca.

— r. f. —

NESTROKOVNO MONTIRAN BRUSILNI STROJ.

1. Razletena brusilna plošča.
2. Pravilna brusilna plošča zaomenjeni brusilni stroj.
3. Neustrezna — prevelika brusilna plošča.

Pravice in dolžnosti iz varstva pri delu

Z uresničevanjem pravic samoupravljanja v organizaciji imajo osebe na delu pravico in dolžnost, da organizirajo varstvo pri delu in da skrbijo za napredek tega varstva v delovni skupnosti.

V zvezi z izvajanjem varstvenih ukrepov pri delu ima vsaka oseba na delu v organizaciji predvsem naslednje **dolžnosti**:

- delo mora opravljati z vso pazljivostjo, stem prispeva k varovanju svojega življenja in zdravja kot tudi življenja in zdravja drugih članov delovne skupnosti, zlasti pa tistih, s katerimi skupaj dela;

- uporabljati mora vse varstvene naprave in sredstva za osebno varstvo v skladu z njihovim namenom, z njimi pazljivo ravnavati in jih vzdrževati v brezhibnem stanju;

- upoštevati mora predpisane varstvene ukrepe in skrbeti za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu;

- neposrednemu vodji mora takoj naznaniti vsako opaženo pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, ki lahko ogroža varnost na delu;

- pred razporeditvijo na delo se mora seznaniti s predpisi in varstvenimi ukrepi v zvezi z delom, ki naj ga opravlja, kakor tudi z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu v delovni organizaciji;

- oseba na vodilnem delovnem mestu se mora med zaposlitvijo nenehno izpopolnjevati in do-

polnjevati svoje znanje iz tvarine varstva pri delu;

- oseba, ki ima kakšno zdravstveno hibo ali boleha za kakšno boleznijo, ki se z zdravniškim pregledom težko ali sploh ne more ugotoviti, mora to naznaniti, ko nastopi delo oziroma ko se pojavi.

Poleg navedenih dolžnosti, ki obenem predstavljajo tudi pravico delavca do varnih delovnih pogojev, ima oseba na delu tudi nekatere zelo pomembne **pravice**:

- če preti neposredna nevarnost za življenje zato, ker ni zagotovljeno varstvo, ima pravico odkloniti delo, dokler se ne izvedejo ustrezni varstveni ukrepi;

- če preti neposredna nevarnost za zdravje zato, ker niso izvedeni varstveni ukrepi, ima pravico zahtevati, da se nevarnost v čim krajšem času odpravi. Če organizacija ne ugodí zahtevi, lahko odkloni delo, dokler se ustrezni varstveni ukrepi ne izvedejo;

- od odgovorne osebe ima pravico zahtevati, da jo čimbolj izčrpno seznani z nevarnostmi dela in s pravicami in obveznostmi v zvezi z varstvom pri delu ter delovnimi pogoji;

- če neposredni vodja ne ukrepa po naznanilu in tudi v drugih primerih lahko oseba na delu pisмено ali ustmeno na zapisnik zahteva od odgovorne osebe v organizaciji, da se izvedejo predpisani varstveni ukrepi.

(Iz Temeljnega in republiškega zakona o varstvu pri delu)

Republiške prvakinje

Že v drugič zapored so se igralke Partizan Kovinar Štore vrnile z naslovom, republiške prvakinje za leto 1971. K tem upehu jim najiskreneje čestitamo in z željo da bi nas z istim uspehom zastopale na državnem prvenstvu.

V Mariboru je bilo odigrano II. kolo in v Ljubljani III. kolo republiške lige. V Mariboru so bile prve članice Kovinarja Štore s 4.502 keglji, druge Ljubljana-Center 4.461 kegljev in tretje Slovenj Gradec s 4.411 keglji.

Pri Kovinarju so bile najboljše: Urh Magda 415 — 421, Ludvig Eva 382 — 385 in Kranjc Dragica 376 — 361.

V Ljubljani so bile prve igralke Ljubljana center s 4.883 keglji, druge Kovinar Štore s 4.812 in tretje Slovenj Gradec s 4.701 kegljev.

Najuspešnejše za ekipo Kovinarja so bile: Urh Magda 442 — 397, Perper Milica 427 — 394 in Veber Hilda 392 — 401 kegljev.

V končni razvrstitvi in s tem naslov republiških prvakinj so osvojile igralke Kovinarja iz Štor s 14.276 keglji, druge so bile Ljubljana Center 14.276 kegljev in tretje Slovenj Gradec 13.885 kegljev. Sodelovalo je sedem ekip.

KEGLJANJE

Moška kegljaška vrsta je odigrala niz prvenstvenih tekem v občinskem merilu. V drugem kolu, v borbenih igrah, v Štorah, je bila prva ekipa Aera z 821 keglji, drugo Celje z 812 keglji, tretji Kovinar Štore s 798 keglji.

V občinski ligi 8×200 sta bili odigrani dve tekmi v Štorah, proti ekipama Aera, Celja II in na kegljišču Ingrada proti ekipi Kovinotehne.

Rezultati: Kovinar 6.577 kegljev, Aero 6.311 kegljev; Kovinar 6.575 kegljev, Celje II 6.379 kegljev; Kovinotehna 6.473 kegljev, Kovinar 6.554 kegljev.

Najuspešnejši pri Kovinarju proti Aeru so bili: Gračner Anza 840, Sivka Jože 836 in Kavka Marjan 833 kegljev; proti Celju II: Gračner Anza 854, Kavka Marjan 840 in Sivka Jože 849 kegljev; proti ekipi Kovinotehne: Kranjc Emil 863, Kavka Marjan 851 in Rukavina Dane 837 kegljev.

V Štorah je bilo prijateljsko srečanje z ekipo Železničarja iz Ptuja v borbenih igrah. Zmagali so igralci Kovinarja s 742 keglji, kajti gostje so podrli le 718 kegljev.

— f — k —

Razpored kegljanja

Kaj moramo vedeti o težkih nezgodah

1. Delovodja (skupinovodja) mora najprej vedeti, da je nezgoda rezultat kombinacije nezanesljivih pogojev dela in nezanesljivih postopkov zaposlenega delavca tako, da bi ob priliki raziskave hujše oziroma težje nezgode lahko našli nekaj oprijemljivih ali vidnih vzrokov.

2. Delovodja mora biti čimprej na mestu, kjer se je zgodila nezgoda. Velikokrat se zgodi, da se operacije čiščenja že končajo, preden se je pričelo z raziskovanjem vzrokov nezgode. Zabeležiti si mora vse potankosti, katere so značilne oziroma so povzročile nezgodo.

3. Ponesrečenca je potrebno nuditi takoj ustrezno prvo pomoč, oziroma poskrbeti za takojšen prevoz v bolnišnico. V slučajih, če je dežurni šofer odsoten (na vožnji) pa je potrebno poklicati direktno reševalno postajo Celje.

4. Podatke in vzroke o nezgodi je treba poiskati med delavci, ki so delali v neposredni bližini. Očividci bodo lahko na osnovi lastne prakse pri delu lažje definirali vzroke za nezgodo. Delavcem je potrebno vzbuditi ob nezgodi zainteresiranost za varno delo in preprečevanje ponavljajočih se nezgod.

5. Čimveč mora vedeti o posameznih karakteristikah strojev in naprav. Analizirati bi moral vse nezgode pri delu na svoji izmeni ter tako ugotoviti vse nezanesljive pogoje dela in vse ne-

zanesljive postopke v procesu dela, kateri se pojavljajo in ustvarjajo neizbežne pogoje za nezgodo.

6. Poročilo o nezgodi mora biti napisano tako, da je iz njega lahko razbrati vrsto in vzrok poškodbe. Ti podatki so važni predvsem zato, da je na osnovi le-teh možno izdelati analizo v syrho preprečevanja nezgod pri delu.

O vsaki težki nezgodi je potrebno obvestiti službo varstva pri delu. V popoldanskem in nočnem času pa dežurnega tovarne in tovariša Ocvirka na domu.

Proizvodnja v marcu

V marcu smo dosegli 8,3 % letnega plana proizvodnje. Operativni plan smo dosegli s 97,9 %. Pod operativnim planom je ostala jeklarna za 5,4 %, valjarna II za 24,5 odstotka in livarna I, ki je pri obdelanih valjih nizko postavljen operativni plan dosegla samo s 86,0 %. V jeklarni je bila nižja storilnost SM peči. Obratovali so brez tekočega grodlja. Tudi v valjarni II je bila nižja proizvodnja zaradi zastojev, ki so znašali 56 odstotkov skupnega obratovalnega časa in pomanjkanja tekočega plina.

V kumulativni ostajajo pod letnim planom valjarna II, livarna I pri surovih valjih, litini in obdelanih valjih.

Ura	10 ³⁰ -12	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23
Ponedeljek		Mlad. novič.	Ljubač.		Rekr. center		članice		
Torek	člani		Č l a n i						
Sreda		člani	Zlatarna		vod. skupnost		člani		
Četrtek		st.člani	č l a n i c a			šentjur			
Petek	člani		Č l a n i						
Sobota		st.člani	Prosto			kegljanje			
Nedelja			Prosto			kegljanje od 9 ure			

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta in starega očeta

Franca Belcerja

se najpristraneje zahvalujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala mojim sodelavcem in ostalim članom železarskega kolektiva, ki so nam stali ob strani in pokazali veliko mero razumevanja in sočustvovanja ter darovali vence pokojniku.

Zalujoci

sin Alojz Belcer z družino in ostalim sorodstvom

ŠTORSKI ŽELEZAR. Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Urednik Rudolf Uršič — Uredniški odbor: dipl. ing. Janez Barborič, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Rudolf Uršič, dipl. ing. Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tisk CETIS grafično podjetje Celje — 1971

DOPISUJTE
V NAŠ LIST

KADROVSKE VESTI

IZ JLA SO SE VRNILI:

PUŠNIK ALOJŽ, strojni ključavničar, valjarna; GAJŠEK KARL, delavec, valjarna; ZAZI-JAL BOGOMIR, obratni elektrika, elektroobrat; NOVAK BOJAN, inštalater, mehanična delavnica; KUKOVIČ FRANC, strojni ključavničar, valjarna; FIRANT KONRAD, delavec, jeklar- na; LESKOVŠEK ZLATKO, orod- jar, obdelovalnica valjev; NOVAK FRANC, rezkalec, mehanična de- lavnica.

NOVI ČLANI DELOVNE SKUPNOSTI

V delovno enoto šamotarna so bili sprejeti: LABOHAR JOŽE, SLATINŠEK MARTIN, VODEB ANTON, PERC VID, GROBOVŠEK SREČKO, LENART DARKO in KLINAR MILAN — vsi delavci. Iz rehabilitacije se je vrnil PAVLIČ ALOJŽ — PK vodovodni inštalater ter se zaposlil na ekspeditu. V elektroobratu: KO- LAR MIROSLAV, elektroinštalater, BREZNIK BORIS, obratni elektrika, ALATIČ JOŽEF, elek- tromehanik. V mehanični delav- nici: PETEK BOGDAN, klepar. V livarni valjev: HAJNŠEK LEO- POLD, ŽAGAR CIRIL, GROBIN ANTON in PERC ALOJŽ — vsi delavci ter BREČKO RUDOLF in BOVHA FRANC — PK strojna ključavničarja. V valjarni: PUŠ- NIK MIROSLAV, ŽABERL RO- MAN, KUNAJ MARJAN, BOVHA ANTON — vsi delavci ter SEKU- LOVSKI DUKO — strojni klju- čavničar. V finančnem sektorju pa sta se zaposlili: FISTER DRA- GICA, maturant gimnazije in ZU- PANC MARTINA, prodajalka. V tehničnem sektorju pa se je za- poslil pripravnik — absolvent metalurgije MANOJLOVIČ GOJ- HO. V livarni sive litine: ROZ- MAN MARJAN, delavec. Na elek- troplavžu: TIČAR FRANC, dela- vec. V komunalnem oddelku: BO- HORČ JOŽEF in JOST MARJAN — oba delavca, ter v jeklarni OPREŠNIK ZVONKO, delavec.

NA ODSLUŽENJE KADROVSKEGA ROKA SO ODŠLI:

JAGER JOŽE, strugar iz obde- lovalnice valjev; ARTIČEK MI- LAN, delavec iz mehanične delav- nice; KLINAR BOŽIDAR, strojni ključavničar iz mehanične delav- nice; ROMIH FRANC, strojni ključavničar oz. inštalater; GOR- JUP KARL, elektromehanik iz elektroobrata; RENČELJ MIRO- SLAV, elektromehanik iz elektro- obrata; RAJNIŠ IVAN, delavec iz šamotarne; GABER FRANC, de- lavec iz šamotarne; ARH ANTON, pripravnik na elektroplavžu; KO- LARŽIK DRAGO, delavec iz ener- getskega obrata.

PO LASTNI ŽELJI SO ODŠLI IZ PODJETJA:

PILIH JOŽE, strojni ključavni- čar iz mehanične delavnice; FLIS DRAGO, strojni tehnik iz valjar- ne; ČUDEN FRANC, delavec iz livarne sive litine.

SAMOVOLJNO SO PREKINILI DELOVNO RAZMERJE:

KURIDŽA DJORDJE, delavec iz livarne valjev; VODEB BOG-

DAN, strugar iz obdelovalnice va- ljev; Kladnik ANTON, delavec iz livarne sive litine; ŽERAK IVAN, delavec iz elektroplavža; RAJH FRANC, delavec iz livar- ne valjev; LEDINEK FELIKS, žerjavovodja iz energetskega ob- rata; PONUŠEVAC MARKO, de- lavec iz valjarne, HADŽIMEHIČ BAHURDIN, strugar iz obdeloval- nice valjev; STOJNŠEK FRANC, delavec iz jeklarne; SKET JURIJ, delavec iz ekspedita; VRABL IVAN, kovinostrugar iz energet- skega obrata; DIMEC ANTON, delavec iz elektroplavža.

IZKLJUČEN IZ DELOVNE SKUPNOSTI JE BIL:

NIKOLIČ JOŽEF, delavec iz elektroplavža.

NARAŠČAJ V DRUŽINI SO DOBILI:

PRESKAR RIKO iz kadrovske- ga sektorja, VODEB ALOJŽ iz valjarne, TRŽAN FRANC iz me- hanične delavnice, ROZMAN IVAN iz mehanične delavnice, FAJDIGA IVAN iz direkcije — gasilci, UŽMAH IVAN iz livarne sive litine, DIACI DRAGICA iz finančnega sektorja in DIACI CI- RIL iz energetskega obrata, SE- LIČ MARTIN iz valjarne, JAGO- DIČ KARL iz prometa, GRADIČ ŠTEFAN iz livarne valjev, GU- ČEK ANTON iz valjarne, VNU- ČEC VINKO iz livarne sive liti- ne, ZAGAJŠEK FRANC iz livar- ne sive litine in KLINAR FRANC iz organizacijskega biroja.

Čestitamo!

NA NOVO ŽIVLJENJSKO POT STA STOPILA:

MANOJLOVIČ GOJKO — pri- pravnik v valjarni ter POGLŠEK PETER iz livarne sive litine.

V zakonskem stanu jima želimo obilo družinske sreče!

ČRETNIK SLAVKO, rojen 21. 5. 1914 na Kamenem pri Šentjur- ju, sedaj stanuje v Platinovcu pri Grobelnem, po poklicu priučen zidar. S 16 leti se je vključil v delo pri privatniku, kjer je delal v glavnem do 1941, ko je bil kot jugoslovanski vojak zajet in od- peljan v taborišče, od koder se je po sedemnajstih mesecih vrnil do- mov. Nato so ga ponovno odpe- ljali v taborišče, nazadnje pa je bil poslan v vojsko. Po svobodit- vi se je vključil v delo na želez- nico, od koder je septembra 1946 prišel v Železarno Štore in bil razporejen v obrat livarno, kjer je delal kot jedrar vse do 1. aprila 1971, ko je bil invalidsko upo- kojen.

Delovno dolžnost so prekršili

Kolisije za kršitev delovnih dolžnosti pri svetih enot — ko- vinske, metalurške, skupnih služb, stanovanjsko-gradbene in vzdrže- valnih obratov so se v mesecu februarju in marcu sestale 9-krat in obravnave 79 primerov krši- tev delovnih dolžnosti.

HUJŠE SO KRŠILI DELOVNO DOLŽNOST:

Predlagana za izključitev iz de- lovne skupnosti:

1. MIKOLIČ JOŽE — elektro- plavž: 16. in 21. januarja 1971 po- novno neopravičeno izostal z de- la; 26. januarja se je neprimerno vedel proti nadrejenemu in ga tudi fizično napadel; razen tega je imel spor s sodelavcem — predlagan kadrovsko socialnemu odboru za izključitev iz delovne skupnosti. Po sklepu kadrovsko socialnega odbora na seji dne 17. marca 1971 je bil Mikolič Jože izključen iz delovne skupnosti.

2. ROMIH IVAN — promet: 1. in 2. februarja 1971 ponovno neopravičeno izostal z dela — predlagan kadrovsko socialnemu odboru pri DST za izključitev iz delovne skupnosti.

Z zadnjim javnim opominom:

1. BUKŠEK FELIKS — livar- na valjev in kokil: 17., 18. in 19. februarja 1971 neopravičeno iz- ostal z dela — zadnji javni opo- min.

2. ŽAVSKI ALOJŽ — jeklar- na: 21. februarja 1971 neopravi- čeno izostal z dela — zadnji jav- ni opomin.

3. TERŽAN MIRKO — jeklar- na: 17. in 18. februarja 1971 ne-

opravičeno izostal z dela — zad- nji javni opomin.

4. PAJK ALOJŽ — ekspedit: 1. februarja 1971 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opo- min.

5. ANTLEJ EMIL — elektro- plavž: 2. februarja 1971 neopra- vičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

6. BRACUN ALOJŽ — elektro- plavž: 22. januarja 1971 odklonil izvršitev delovnega naloga ter neprimerno izpadel proti nadre- jenemu — zadnji javni opomin.

8. SALOBIR HINKO — valjar- na: 23. januarja 1971 ponovno neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

Z javnim opominom:

1. VIRANT FERDO — šamotar- na: 18. marca 1971 neopravičeno izostala z dela — javni opomin.

2. SKALE LEOPOLD — jeklar- na: 25. februarja 1971 neopraviče- no izostal z dela — javni opomin.

3. RIHTER JANKO — elektro- plavž: 13. marca 1971 neopraviče- no izostal z dela — javni opomin.

4. KROFL JOŽE — valjarna: 29. januarja 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

5. KOSI SILVO — valjarna: 19. februarja 1971 in 17. marca 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

6. ĐUGATIVIČ ŽIVOJIN — valjarna: 27. in 30. januarja 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

7. HERNAS JOŽE — livarna specialne litine: 30. januarja 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

8. FARTELJ MILAN — obdelo- valnica valjev: 2. marca 1971 ne- opravičeno izostal z dela — javni opomin.

9. MRAZ FERDINAND — li- varna specialne litine: 8. marca 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

10. GORIŠEK ZDRAVKO — šamotarna: 17. februarja, 19. fe- bruarja, 20. februarja in 22. fe- bruarja 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

11. ZAVRŠEK JAKOB — va- ljarna: 1. februarja 1971 neopra- vičeno izostal z dela — javni opo- min.

12. FIŠER MAKS — valjarna: 9. januarja 1971 neopravičeno iz- ostal z dela — javni opomin.

13. ZDOLŠEK JOŽE — jeklar- na: 26. januarja 1971 neopraviče- no izostal z dela — javni opomin.

14. POLUTNIK VLADO — li- varna valjev in kokil: 5. februar- ja 1971 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

15. ŠPILJAK MIRKO — stano- vanjsko-gradbena enota: 3. in 13. februarja 1971 neopravičeno iz- ostal z dela — javni opomin.

16. ANTLEJ EMIL — elektro- plavž: 21. januarja 1971 neopra- vičeno izostal z dela — javni opo- min.

Iz pisarne pravne službe

skozi kot vzoren delavec na raz- ličnih delovnih mestih, predvsem v vlivališču kot topilniški pomoč- nik. Dne 31. marca 1971 je bil red- no upokojen.